

Hovedfunn

Ledigheten er fortsatt lav, robust husholdningsøkonomi, men rentekutt er trolig utsatt

Det er stor variasjon mellom bransjer og regioner. Region Nordvest mest positiv i landet

Positivt innen olje og gass og eksport eks. havbruk, mer bekymring i bygg og anlegg.

Omsetningsveksten i bedrifter i Møre og Romsdal er noe ned i 2023 (lavere vekst enn 2021 og 2022)

Eiendomsprisene i fylket stiger, men omsetningstiden er litt opp. Bankene forventer noe økt etterspørsel etter boliglån. Husholdningene har stigende positive forventninger til økonomien

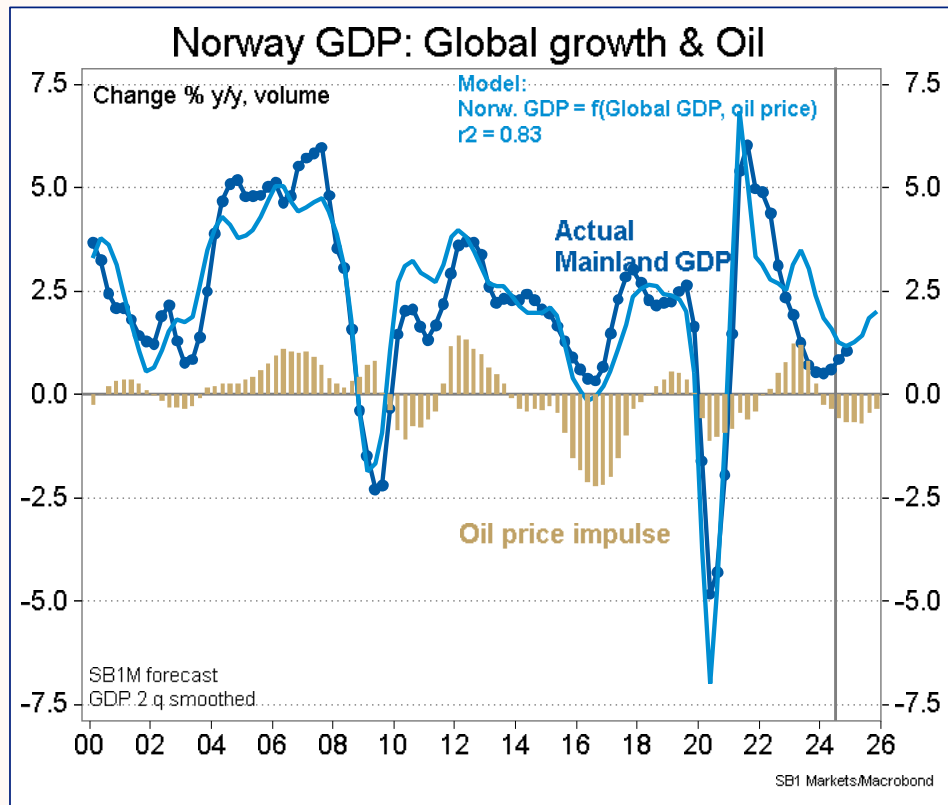

Makrobildet

Det norske vs det globale markedet

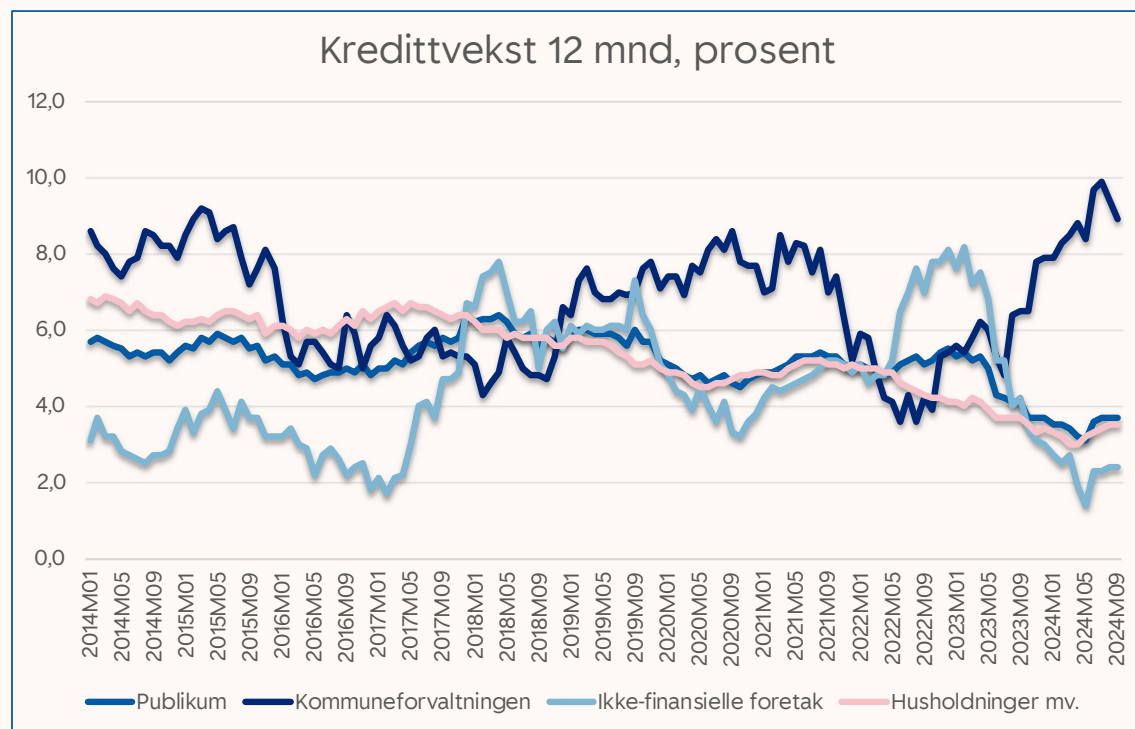

Norge går som resten av verden, +/- oljen

- I realiteten er det ikke mye annet som forklarer konjunktorene i Norge
 - Vi er en liten, åpen økonomi – og gjør stort sett som andre
- Olje gir oss oppturer – og nedturer
- Verden rundt har bremset litt ned, men har ikke bråstoppet.
- Veksten i Norge har trolig bunnet

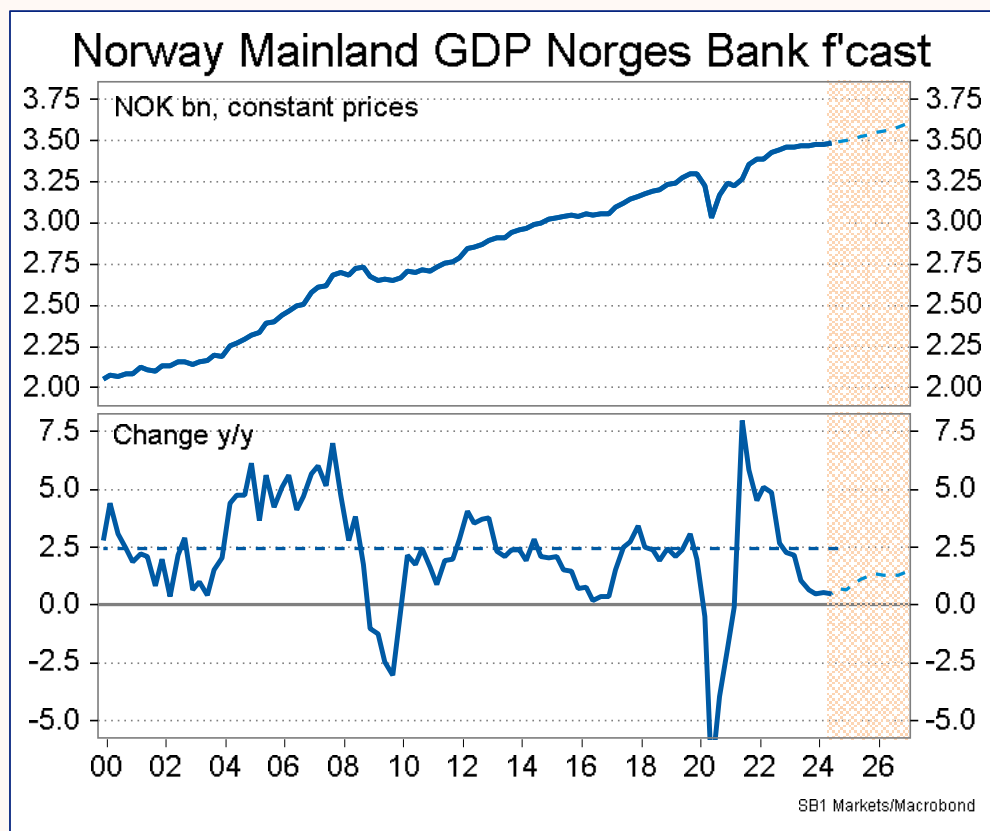
Kredittveksten er historisk lav

Kilde: Statistisk sentralbyrå (bearbejdet av SpareBank 1 Nordmøre)²⁶

- Publikum 3,7 %, uendret fra forrige måned²⁶. Veksten opp noe fra bunnivået i mai, men fortsatt lav i historisk sammenheng
- Husholdninger 3,5%
- Ikke-finansielle foretak 2,4%
- Kommunesektoren har høyest vekst med 8,9%, selv om den er gått noe ned siste periode
 - Kommunenes gjeldsopptak er påvirket av langt flere faktorer enn rente, og dermed mindre rentesensitiv

Norsk økonomi vokser sakte men lav vekst i produktiviteten holder ledigheten i sjakk

Ledigheten er fortsatt på et historisk lavt nivå

Boligprisene stiger

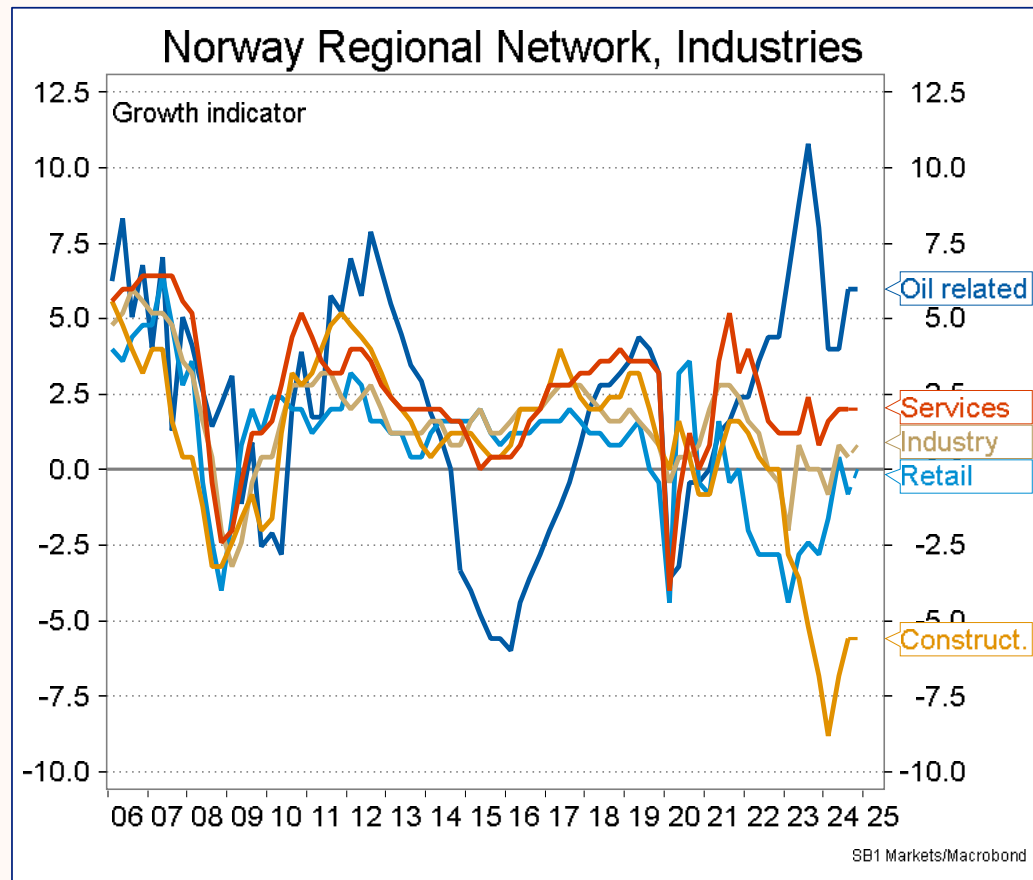
Husholdningsøkonomien er robust og vil bedres selv uten rentekutt

Oljenæringen gjør det bra

Eksporten går godt (pga NOK)

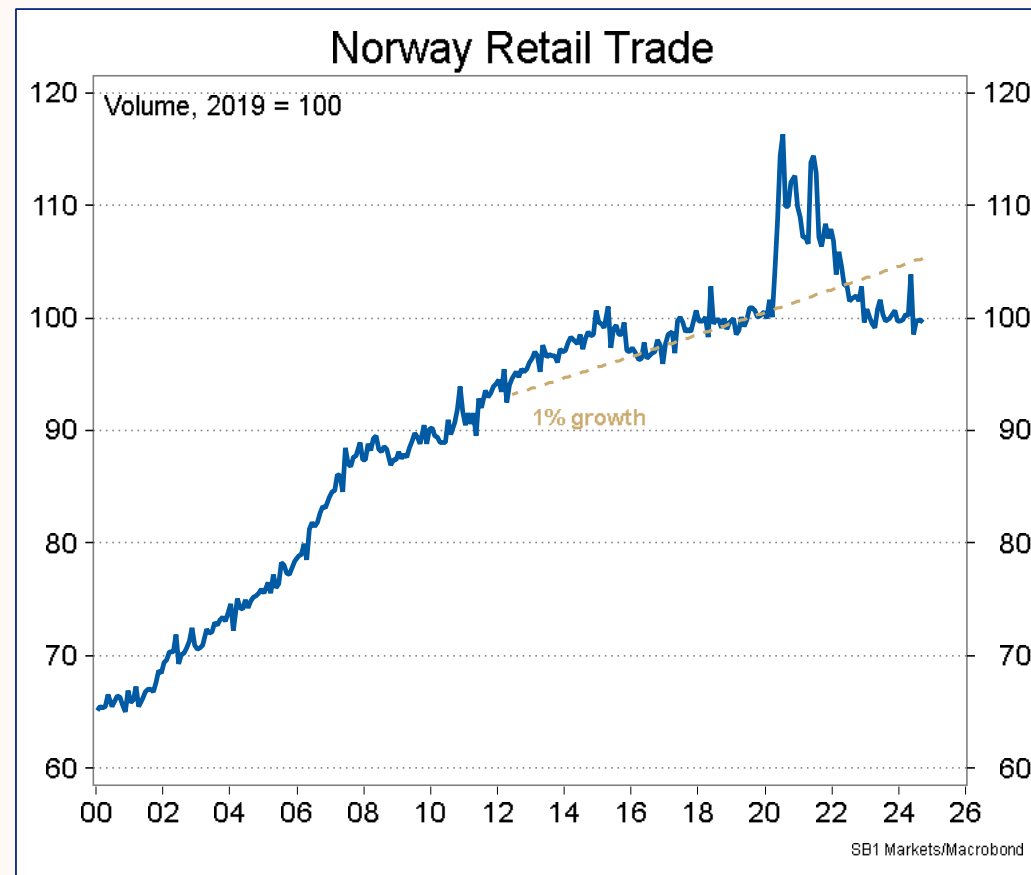
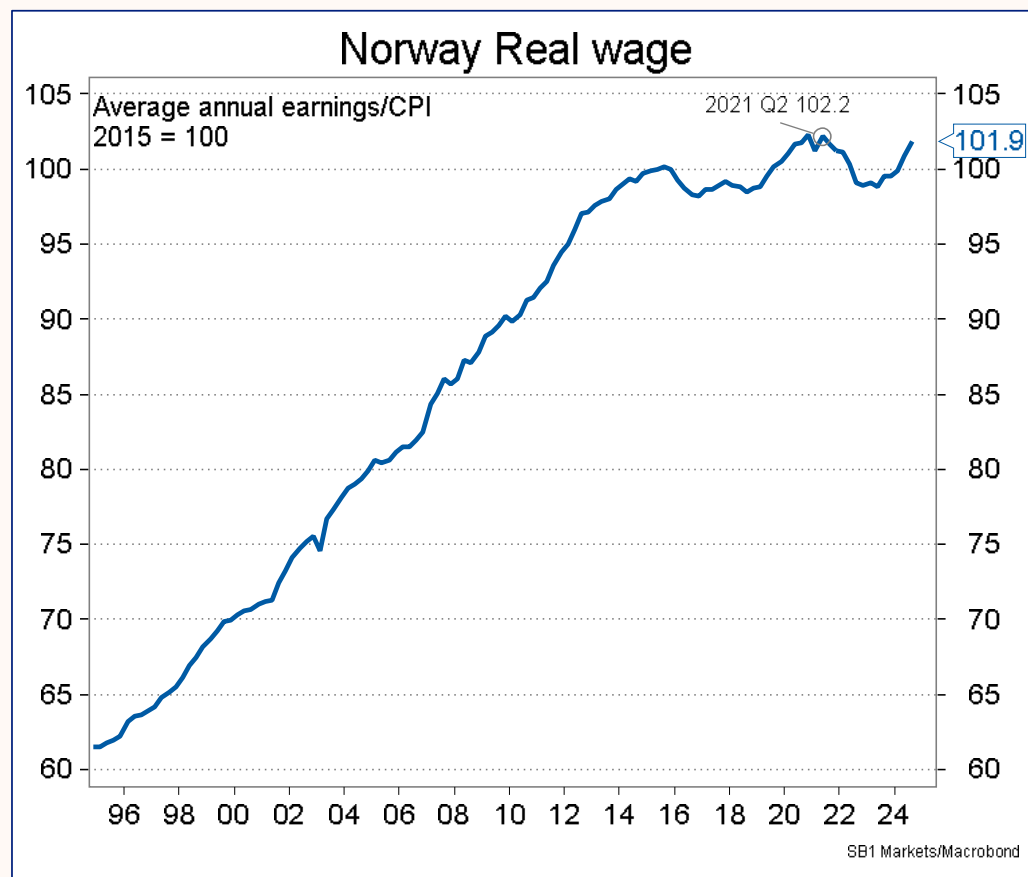
Og staten bruker en god del penger

Næringene: Store sprik. Olje på topp. Bygg på bunn

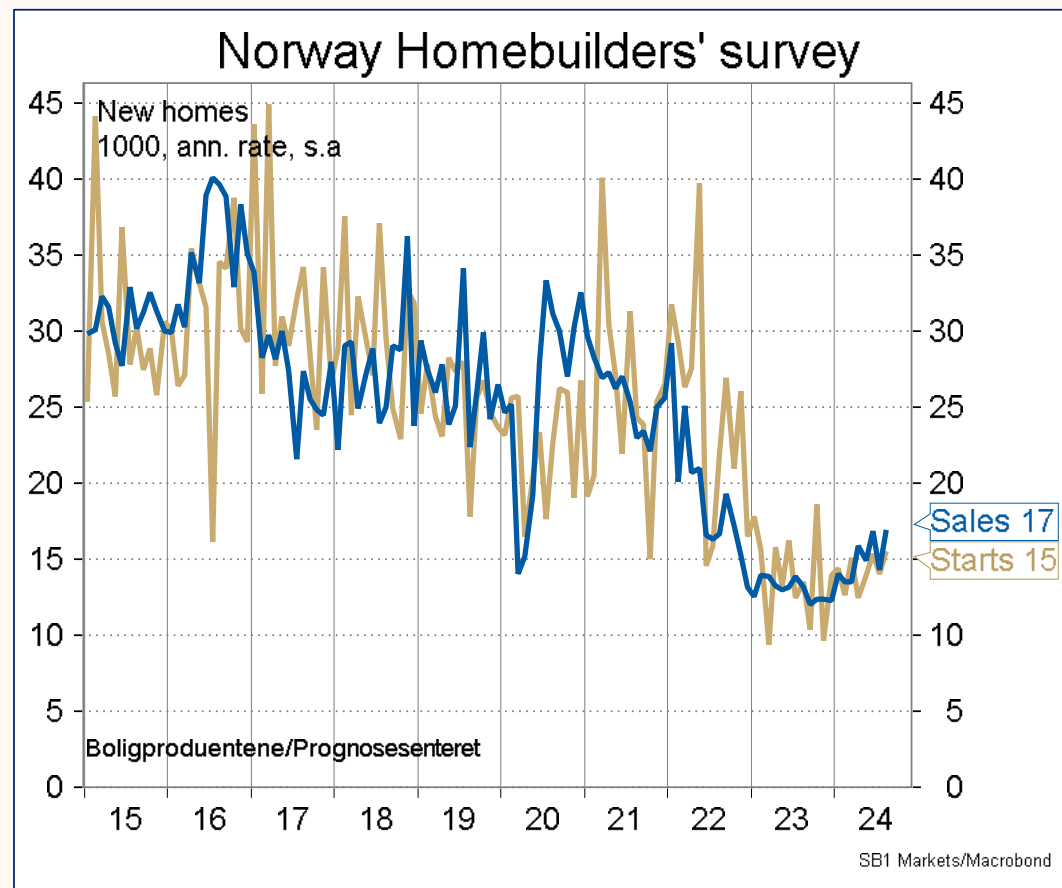
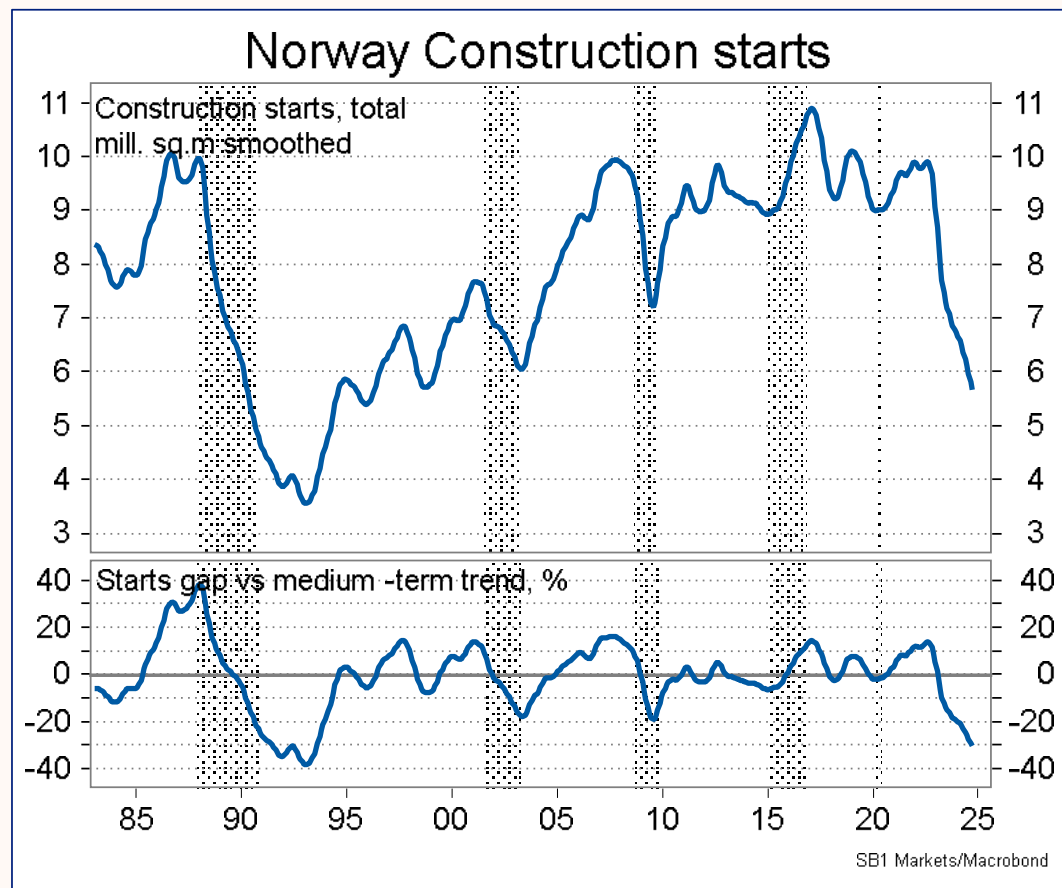
- **Oljerelatert** ned fra toppen, men fortsatt sprek
- **Varehandelen:** Tilbake i vater – blir snart bedre?
- **Bygg og anlegg** melder fortsatt nedgang. Men bunnen er nær?
- **Tjenester** ellers går greit
- **Industrien** utenom oljerelatert ikke spesielt bra, selv om inntjeningen er sterk

Varehandelen: Det verste er bak oss!

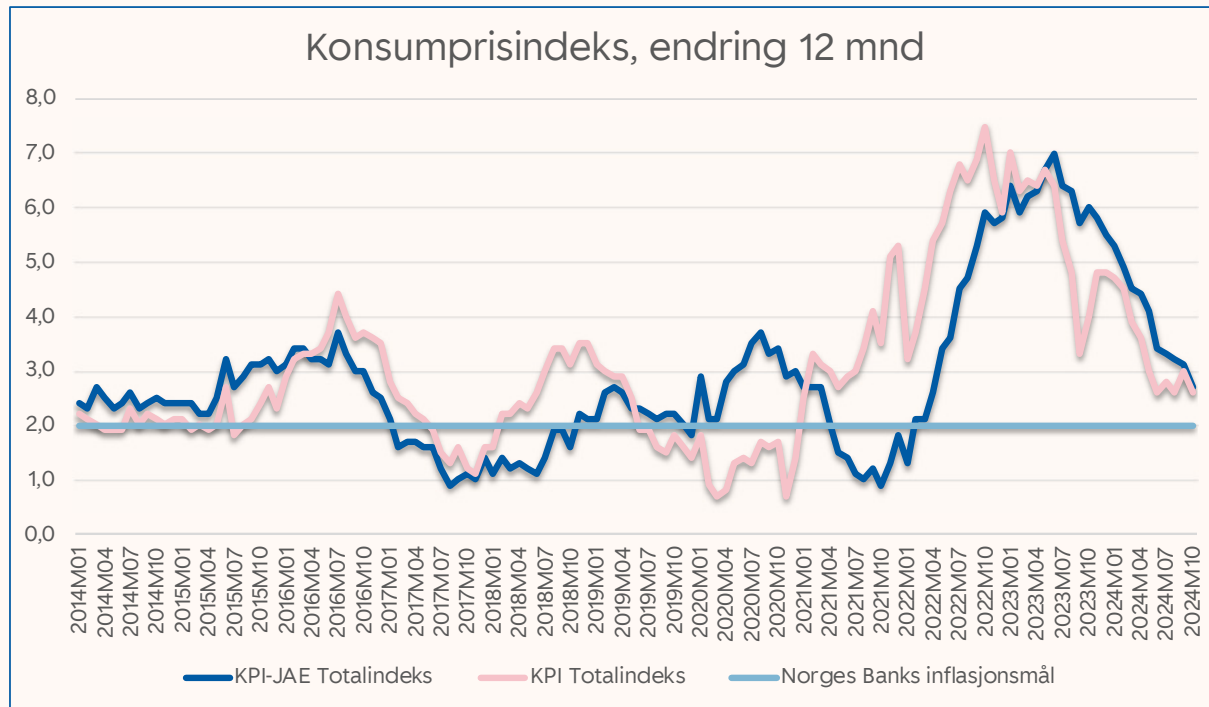
- **Reallønningene** er på rask vei opp
- **Renten** skal neppe videre opp

Brutal nedgang i byggebransjen. Men det er håp!

- Salget av nye boliger har steget 30 – 40% fra bunnen, melder Boligprodusentene

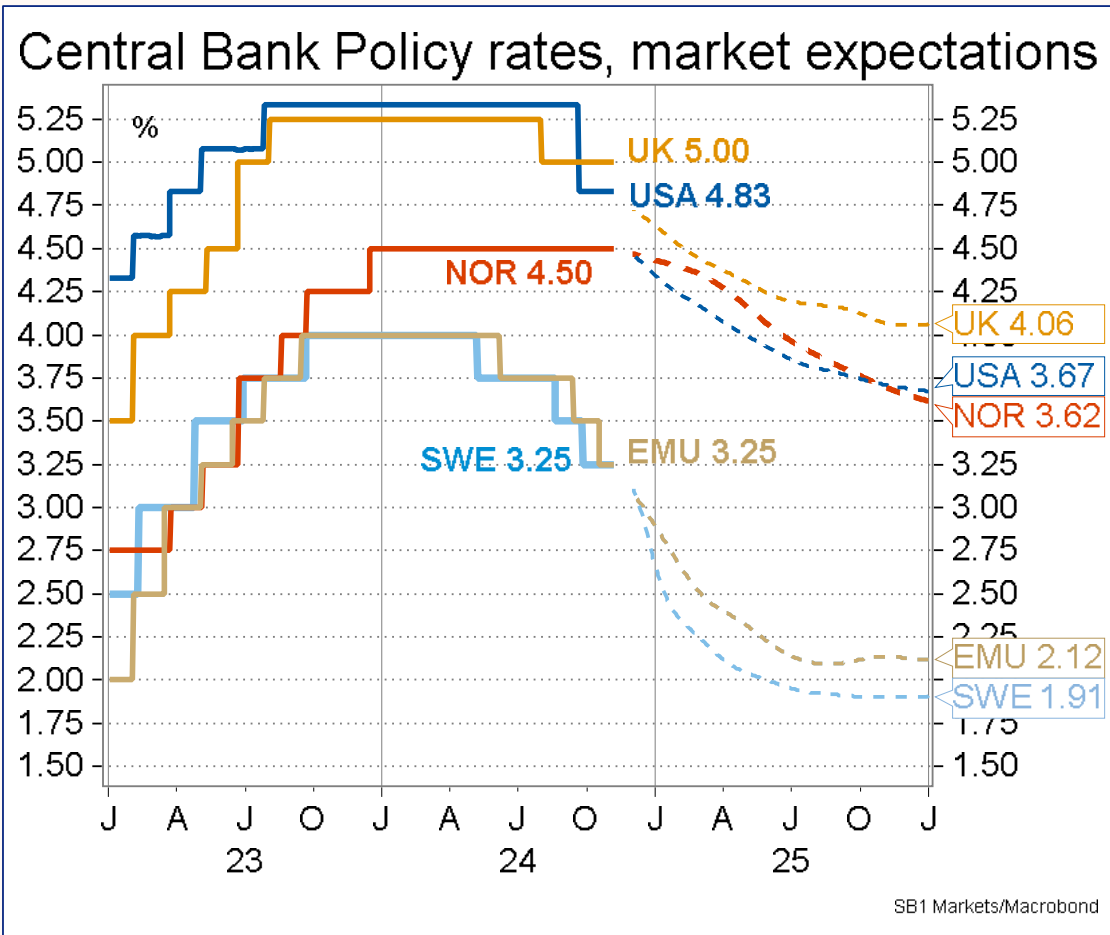
Veksten i konsumprisindeksen ned fra høyt nivå

Kilde: Statistisk sentralbyrå (bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)²⁷

- Konsumprisindeksen (KPI) i oktober landet på 2,6 % (siste 12 måneder)²⁷
 - Markant nedgang i veksten fra 7,5 % i oktober 2022
 - Nærmere Norges Banks inflasjonsmål
- Veksten i KPI-JAE har også gått ned, og er under 3% for første gang siden april 2022
- Prisveksten på blant annet husleie og matvarer ligger høyere (hhv 4,1 % og 3,9 %)

Norske renter er ennå ikke i tet

- Selv om alle andre har kuttet og Norges Bank ikke har startet
- Sverige pr 12.11.2024
 - Rentekutt 0,50% den 07.11.2024
 - Ny styringsrente 2,75%
 - Sverige har nå fire rentekutt i 2024
 - Prisveksten (KPIF) ligger nå på 1,5%
- USA pr 12.11.2024
 - Første rentekutt på fire år i september med 0,5% til nytt intervall 4,75% - 5,00%
 - Nytt rentekutt 07.11.2024 med 0,25% til nytt intervall fra 4,50% - 4,75%.
- Norge
 - Pengepolitisk rapport 4/24 publiseres sammen med rentebeslutningen 19. desember 2024.

Companies Are Already Exiting China to Escape Trump's Tariffs

- Trump has threatened to slap 60% tariff on goods made in China
- Makers of shoes, cat litter, appliances are weighing risks

By Jeannette Neumann and Leslie Patton
7. november 2024 at 15:23 CET
Updated on 7. november 2024 at 18:34 CET

[Save](#) [Translate](#) [Listen 2:44](#)

Steven Madden Ltd. is accelerating plans to shift production out of China after Donald Trump's victory in the US presidential election raised the odds of increased tariffs on imported goods.

The shoe retailer now aims to reduce goods manufactured in China by 40% within the next year, up from its prior target of a 10% reduction.

"As of yesterday morning, we are putting that plan into motion," Chief Executive Officer Edward Rosenfeld told analysts on an

Powell Signals Readiness to Defy Trump in Defense of Fed

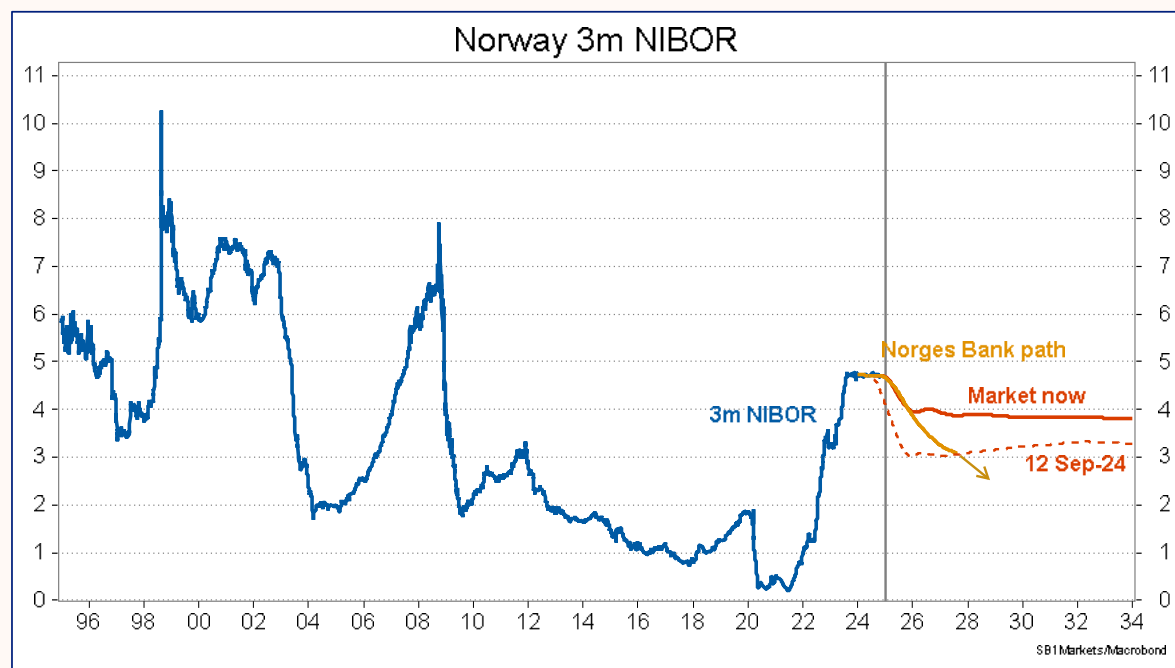
- Fed chair says president has no power to fire or demote him
- Central bank also delivers quarter-point interest-rate cut

WATCH: Federal Reserve Chair Jerome Powell says he will not step down if President-elect Donald Trump asks him to resign. Source: Bloomberg

Kilde: Bloomberg

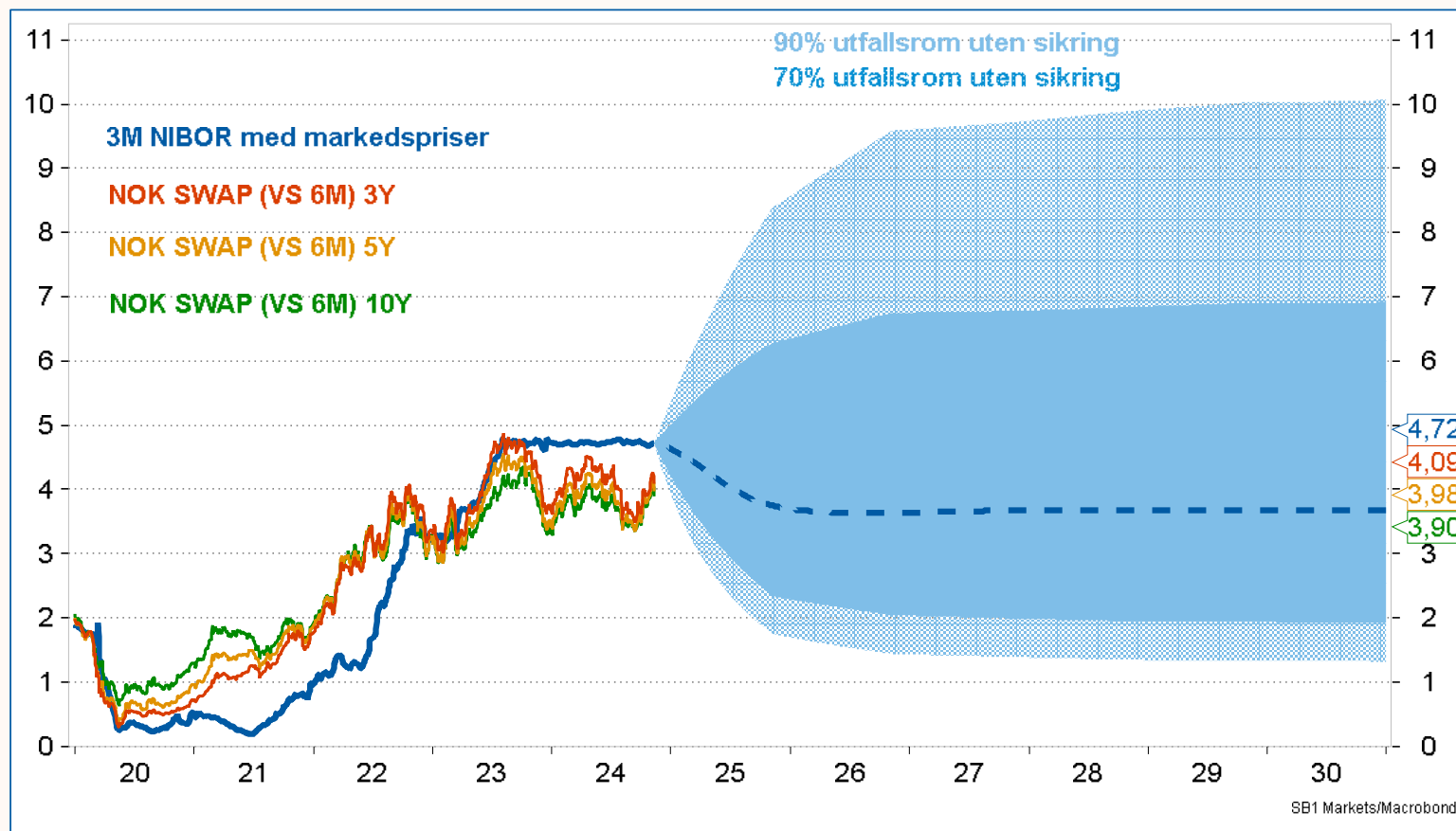
Markedet venter 3 kutt neste år, ikke 6 – 7 som i sept.

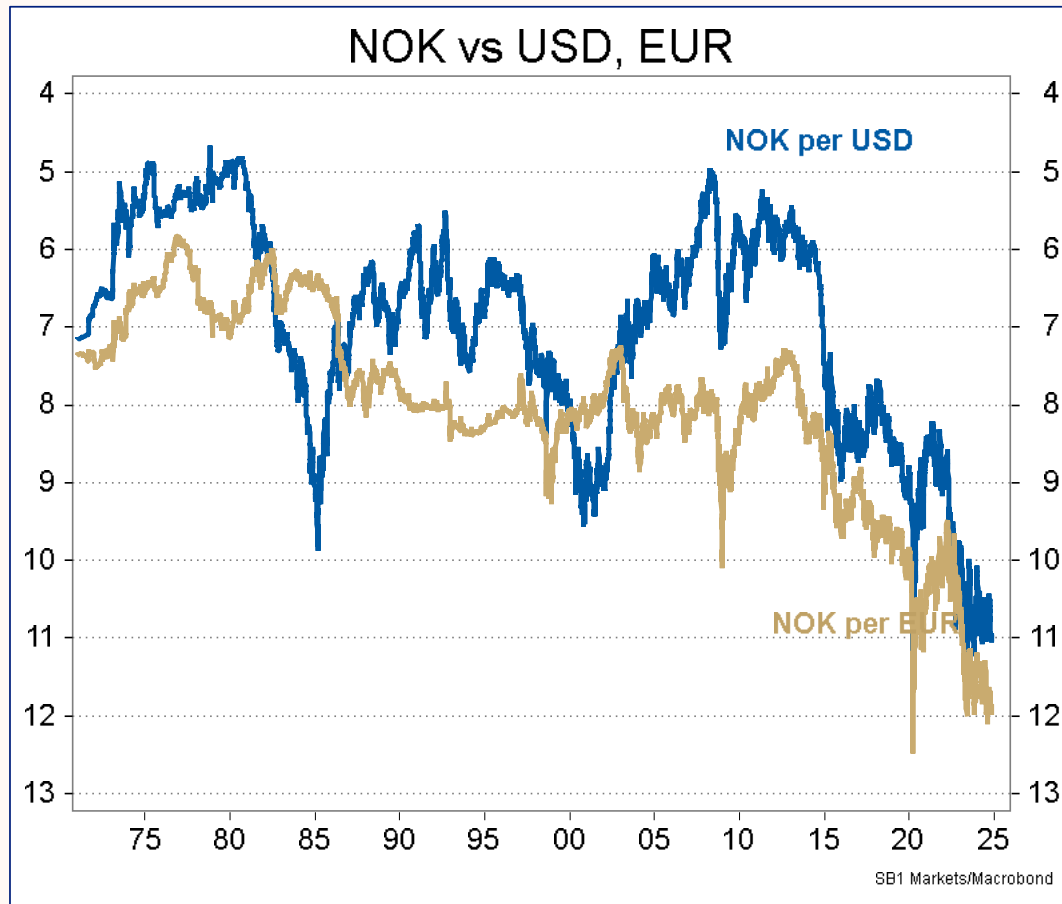
- **Norges Bank** meldte i september om 3 kutt i 2025, det første i mars
- **Markedet** ventet 6 – 7 kutt før utgangen av 2025, det første i november
- Men **kuttforventningene er dempet**, i Norge som ute, særlig i USA og UK
- 3m NIBOR ned til under 4%, så vidt
- Hadde Norges Bank laget en **ny rentebane** i dag, ville den ha vært rundt 0,2 pp høyere
 - **Rentene ute** har steget
 - **Kronekursen** er svakere
 - **Arbeidsledigheten** er lav
 - **Boligprisene** stiger
 - Men: **Lavere prisvekst** gjør det **mulig** å kutte, om det trengs

Høy usikkerhet om fremtidig rentesetting

Mange tror at rentene kun kan gå ned fra dagens nivå, men opsjonsmarkedet viser noe annet

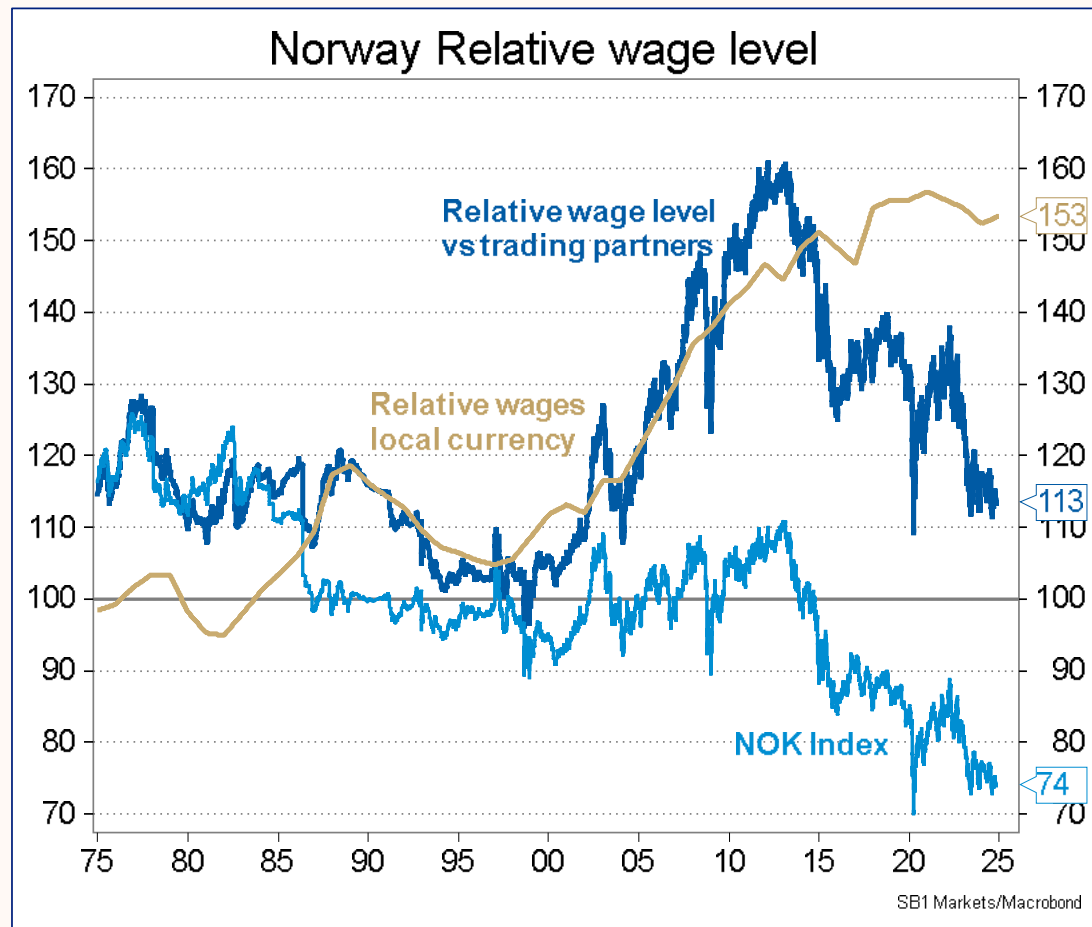

Kronekursen er svak! For svak? Trolig

- **Norske lønninger**, målt i utenlandsk valuta er for lave? Driftsmarginene i industrien er rekordhøy!
- **Norske priser** er svært mye lavere enn normalt vs. prisnivået i utlandet
- Men **renter, konjunkturer og kapitalstrømmer** drevet av mange faktorer kjører kronekursen på kort sikt, uavhengig av «realøkonomien»

Kronekursen er svak! For svak? Trolig

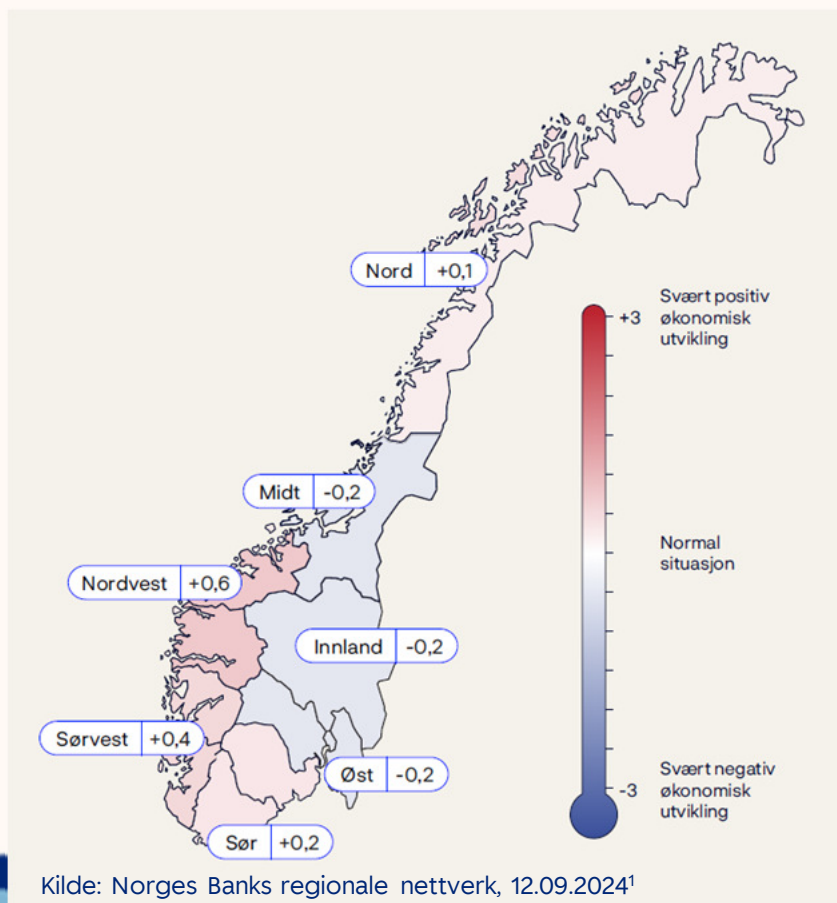

- **Norske lønninger**, målt i utenlandsk valuta er for lave? Driftsmarginene i industrien er rekordhøy!
- **Norske priser** er svært mye lavere enn normalt vs. prisnivået i utlandet
- Men **renter, konjunkturer og kapitalstrømmer** drevet av mange faktorer kjører kronekursen på kort sikt, uavhengig av «realøkonomien»

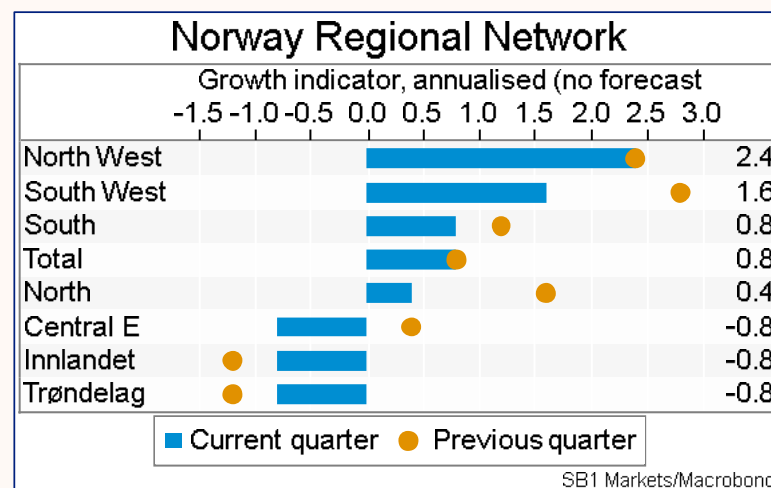
Temperatur

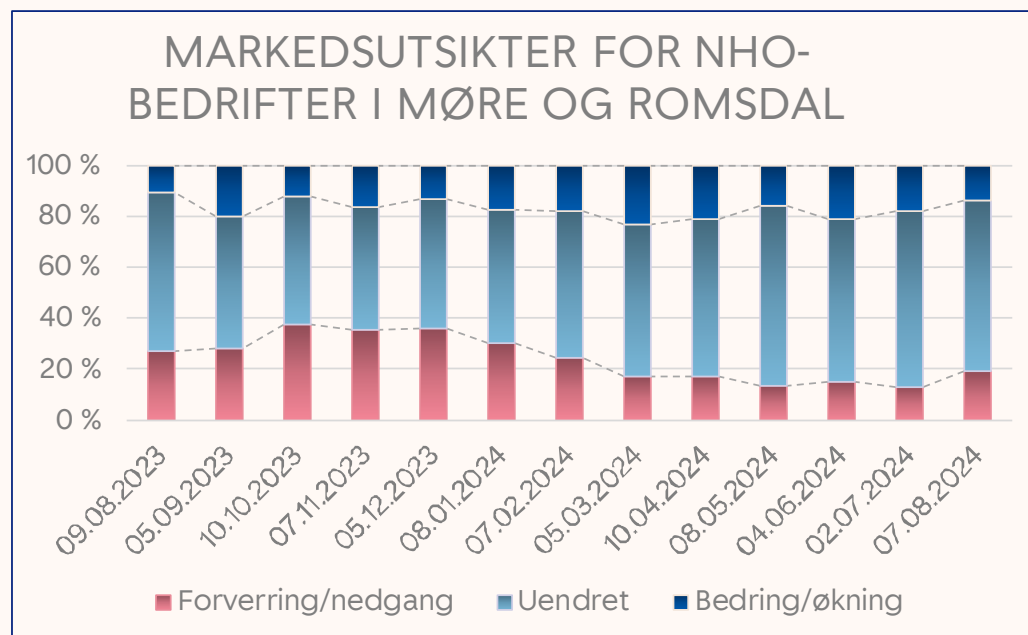
Mest positive på Nordvestlandet

- Nasjonalt: aktiviteten vil øke noe framover, men det er variasjoner mellom næringer¹.
- Innenfor varehandel og bygg- og anlegg venter man en nedgang i aktiviteten
 - Særlig knyttet til oppføring av bygg. Dette gjelder i alle regioner.
- Bedriftene i Nordvest rapporterer om den sterkeste økonomiske situasjonen av alle landets 6 regioner.
 - Påvirkes mye av energisektoren, men også leveranser til maritime næringer og økt turisme.

Flertallet av bedriftene er positive, men...

Kilde: NHOs medlemsundersøkelse, august 2024 (bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)²

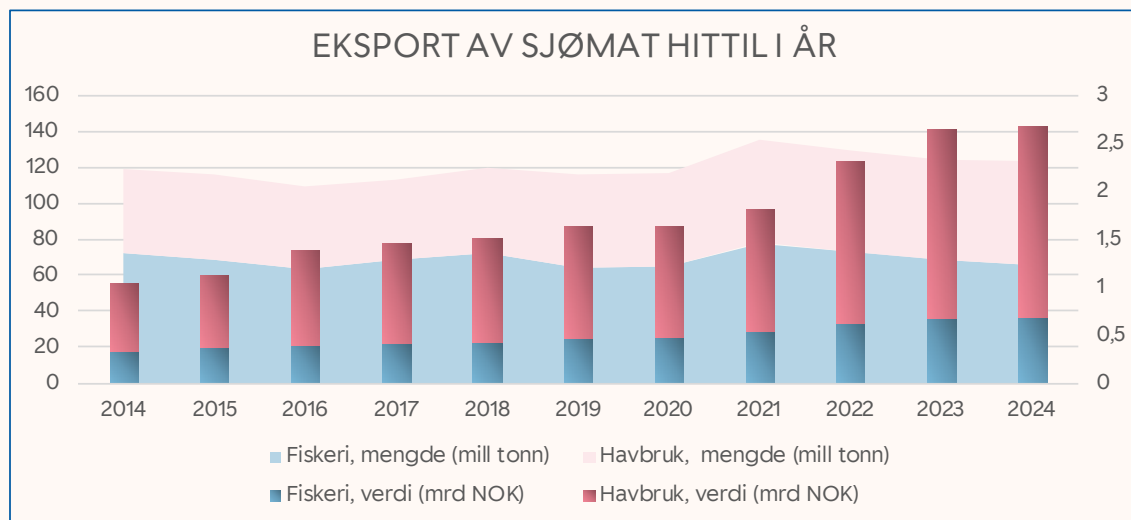
- August: 82% av bedriftene Møre og Romsdal rapporterer at den generelle markedssituasjonen er god eller tilfredsstillende i NHOs medlemsundersøkelse²
 - På nivå med landssnittet
 - 14 % av bedriftene i fylket vurderer markedsutsliktene de neste 6 – 12 månedene som bedret, mens 66 % rapporterer uendrede utsikter, og 19 % forventer en nedgang. Dette er en økning fra 13 % i juli.

Bransjedykk: Sjømat

Fiskeri og havbruk

Fortsatt høy eksportverdi innen sjømat

Kilde: Norges Sjømatråd, oktober 2024 (Bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)³

- Sjømatnæringene i Møre og Romsdal: 7000 personer ansatt i næringenes kjernevirksomhet i fylket⁴.
 - Ringvirkninger fra kjernevirksomhetens kjøp av utstyr, varer og tjenester: nesten 12 000 ansatte. Til sammenligning var antall sysselsatte i fylket i 2022 om lag 132 000, hvorav 84 000 i privat sektor⁵.
- Sjømateksport hittil i 2024: 143 mrd NOK – noe høyere enn i 2023³.
 - Verdien av eksporten over 2,5 ganger høyere enn den var for 10 år siden, og økningen er spesielt tydelig innen havbruk.

”

Vi tror den nye havbruksmeldingen vil gi incentiver for mer bærekraftig drift, og det å ligge i front på teknologiutviklingen er en kjernestrategi for oss

Roger Hofseth, Hofseth Aqua

”

I 2024 har vi kommet ut av et par litt krevende år preget av lav investeringsaktivitet i markedet på grunn av høy inflasjon/økte kostnader, høye renter og innføringen av grunnrenteskatt. Vi har jobbet fokusert med effektivisering og utvikling av tjenester og marked, og det ser ut til å gi gode resultater. 2024 ser ut til å bli bra for våre selskaper

Victor Jensen, Abyss Group

Leverandørene viktige i havbruksnæringen

- Leverandørene stadig viktigere del av norsk sjømatnæring, særlig innen havbruk⁶
- På nasjonalt nivå er det som regnes som ringvirkninger av næringene nå litt større enn kjernevirksomheten.
- Inkludert ringvirkninger var verdiskapningen fra næringene på om lag 15,5 milliarder kroner i Møre og Romsdal i 2022.
- Innføring av grunnrenteskatten har ført til noe usikkerhet i deler av leverandørkjedene, som konsekvens av endret investeringsvilje hos oppdrettsaktørene.

”

Vi forventer ikke å nå samme nivå som i 2024, men vi jobber med mye som absolutt vil gi oss et godt 2025 også. Vi har hatt såpass store leveranser de siste 2 årene, at mye annet arbeid er skjøvet fremover i tid. I 2025 vi vi ha en betydelig økning i innsatsen på produktutvikling igjen.

Lars Backer, Flatsetsund Engineering AS

”

Bedriften har opplevd perioden med innføring av grunnrenteskatt som svært utrygg. Grunnlaget for vår kjernevirksomhet ble revet bort, da investeringsviljen i markedet forsvant fullstendig. Dette førte til en dramatisk nedgang i kundekontakt og fravær av nye bestillinger. Vi sto i tillegg i fare for å miste verdifull kompetanse.

Simone Nicolai Timm, Promek

Havbruk- tett på

Hvordan vil du oppsummere 2024 for din(e) bedrift(er)?

2024 har vært ganske bra, omtrent som 2023. Den største utfordringen har vært å få nok folk til å jobbe på fabrikkene våre. Det kom nye innleieregler som gjorde at alle må over på norske kontrakter, det er det mange som ikke vil. Vi har jobbet mye for å prøve å rekruttere lokalt, men det har og vært vanskelig. Vi har og hatt noen utfordringer knyttet til innkjøring av nye investeringer, som vårt postsmoltanlegg i Tafjord. Men, vi håper og tror at det blir omtrent samme som i fjor.

Roger Hofseth, Hofseth Aqua

I 2024 har vi kommet ut av et par litt krevende år preget av lav investeringsaktivitet i markedet på grunn av høy inflasjon/økte kostnader, høye renter og innføringen av grunnrenteskatt. Vi har jobbet fokusert med effektivisering og utvikling av tjenester og marked, og det ser ut til å gi gode resultater. 2024 ser ut til å bli bra for våre selskaper.

Victor J. Jensen, Abyss Group

Etter at vi introduserte et helt nytt produkt med prototypetesting i 2022, har vi hatt sterk vekst i 2023 og enda mere i 2024. Vi har et litt roligere 2. halvår 2024, men jobber med mange muligheter for 2025. Vi har tatt betydelig markedsandeler og har en god lønnsomhet, så vi er godt fornøyde med utviklingen i bedriften.

Lars G. Backer, Flatsetsund Engineering AS

2024 blir et svært positivt år for oss, preget av økt omsetning og økt fortjeneste. Til tross for dette har året også vært krevende, hovedsakelig på grunn av mangel på arbeidskraft og uklart regelverk som har skapt utfordringer i driften.

Simone Nicolai Timm, Promek

Havbruk- tett på

Hvordan har bedriften opplevd perioden med usikkerhet som følge av grunnrenteskatt?

Den største utfordringen vi har er myndighetene våre, det gjelder både skatt, system og prosesser. Risikoen har aldri vært større. Det er nesten utrolig at i en tid der vi har for lite folk i Norge, så innfører myndighetene begrensninger på å innleie. Myndighetene skal legge til rette for at bedriftene i Norge har gode vilkår, men gjør det motsatte. Formueskatten som bare går til norskeide bedrifter er et godt døme på dette, og måten grunnrenteskatten ble innført på i Norge er et godt eksempel på hvordan man ikke skal gjøre det. Tilliten mellom myndigheter og norsk næringsliv er svært lav, og bare mer dialog og bedre forutsigbarhet kan gjøre noe med dette.

Vi står i et grønt skifte og ønsker å gjøre store investeringer som gjør at vi kan skape mer mat samtidig som vi påvirker omgivelsen mindre. Istedenfor å skape insentiver til å realisere dette skiftet, har det motsatte skjedd. Investeringer er lagt på is og mange bedrifter gjør bare det som trengs for å komme seg over den kneika som dagens myndigheter selv har skapt. Om myndighetene la til rette for samme insentiver for et grønt skifte i havbruk tilsvarende det som ble gjort med el-biler i Norge, så står næringen spenn klar. Men, med dagens situasjon stopper veldig mye opp. Vi har til nå unngått grunnrenteskatten, men vil få den etter hvert. Men, jeg bare håper og tror at hele innretningen blir omgjort, det er altfor komplisert system slik det er i dag.

Roger Hofseth, Hofseth Aqua

Spesielt innen produksalg til havbruk hav vi sett klare effekter av skatten. På tjenestesiden er effekten mindre synlig, men usikkerhet vedrørende kundenes (oppdretternes) strategi for å tilpasse seg skatteregimet skapte i en periode en usikkerhet som påvirket investeringsviljen til eierne.

Victor J. Jensen, Abyss Group

For vår del medførte det at flere potensielle leveranser i alle fall ble utsatt. Det er ikke alltid vi vet den direkte årsaken til at et prosjekt ikke realiseres, men grunnrenteskatten har hatt en negativ betydning. Vi oppfatter heller ikke at alle utsatte prosjekter på grunn av skatten er blitt startet opp igjen.

Lars G. Backer, Flatsetsund Engineering AS

Bedriften har opplevd denne perioden som svært utrygg. Grunnlaget for vår kjernevirksomhet ble revet bort, da investeringsviljen i markedet forsvant fullstendig. Dette førte til en dramatisk nedgang i kundekontakt og fravær av nye bestillinger. Vi sto i tillegg i fare for å miste verdifull kompetanse. Forslaget om grunnrenteskatt bar preg av dårlig politisk håndverk, og hele leverandørbransjen fikk merke konsekvensene av det.

Simone Nicolai Timm, Promek

Havbruk- tett på

Hva er dine forventninger til 2025 (bemanning, omsetning og lønnsomhet)?

Jeg håper at 2025 blir et bra år. Jeg håper på vekst. Vi satser på å oppdrette mer av fisken vi foredler selv, og veksten skal skje lukka og nedsenkbare anlegg. Vi tror den nye havbruksmeldingen vil gi incentiver for mer bærekraftig drift, og det å ligge i front på teknologiutviklingen er en kjernestrategi for oss. Vi er og veldig spent på den politiske behandlingen av den landbaserte prosjektet vårt i Prosjekt Raudbergvika. Vi jobber med prosjekter for å høyne status til det å jobbe i fabrikk, og vil jobbe hardt for å prøve å rekruttere folk både i og utenfor Norge, slik at vi kan fortsette å lykkes med å foredle i Norge.

Roger Hofseth, Hofseth Aqua

Vi planlegger på å fortsette arbeidet for å øke effektivitet og lønnsomhet i selskapene. Det blir en moderat vekst innen servicebåtområdet på grunn av lang leveringstid på nybygg, mens vi forventer en god vekst nasjonalt og internasjonalt innen produksalg.

Victor J. Jensen, Abyss Group

Vi forventer ikke å nå samme nivå som i 2024, men vi jobber med mye som absolutt vil gi oss et godt 2025 også. Vi har hatt såpass store leveranser de siste 2 årene, at mye annet arbeid er skjøvet fremover i tid. I 2025 vi vi ha en betydelig økning i innsatsen på produktutvikling igjen. Bemanningsmessig leter vi etter noen stillinger, men ser ikke en stor vekst. Økt satsning på produktutvikling vil redusere lønnsomheten noe.

Lars G. Backer, Flatsetsund Engineering AS

Forventningene til 2025 er svært god, men vil fortsatt være helt avhengig av tilgang til fagarbeidere og arbeidskraft generelt. For å møte fremtidens behov, er det helt avgjørende at næringslivet og myndighetene samarbeider om å finne gode løsninger som kan sikre tilgangen på kvalifisert arbeidskraft. Selv om vi ser en svært positiv utvikling i både omsetning og lønnsomhet, vil denne veksten være vanskelig å opprettholde uten tilstrekkelig bemanning.

Simone Nicolai Timm, Promek

Lavere kvoter i fiskerinæringen

- Eksportverdien fra fiskeri utgjør ca 25% av totalen i sjømatnæringen³
- Kjernevirksomheten innen fiskeri står imidlertid for en større andel av de sysselsatte i Møre og Romsdal enn havbruk⁴
- Ny kvotemelding får konsekvenser for fordeling av kvoter mellom fartøygrupper
- Næringen har hatt 10 gode år; OK kvoter, gunstig valuta og lav rente. Det svinger i sykliske næringer
- Reduserte hvitfiskkvoter tre år på rad med ytterligere 25% reduksjon i 2025
 - Vi får de laveste fangstvolumene på nordøstarktisk torsk siden 1991
 - Størst reduksjon for trålere/havgående flåte
- Mer stabile kvoter innenfor pelagisk framover

”

Våre forventninger for 2025 er å fiske mest mulig, til best mulig pris og kvalitet ☺
Det er en stor nedgang i fangstvolum på torsk, samtidig så er prisen på makrell og sild høye, noe som kan kompensere for nedgang i inntekt for torskefiske. Vi ser frem til nedgang i renteutgifter, og en stabil driftssituasjon fremover.

Renate Kalvø Gustad, Orfjord

Fiskeri- tett på

Hvordan vil du oppsummere 2024 for din bedrift?

Vi har de siste årene vært i en omstillingsprosess. 2024 har handlet om å få på plass de siste brikkene. Dette har vært krevende, men heldigvis har vi en aktiv medspiller i Sparebank 1 Nordmøre. Som har hjulpet oss veldig i å holde roen i en krevende situasjon.

Samtidig som vi har et velfungerende styre som utfyller hverandre, en styrke som vi setter utrolig høyt.

Vi har også et veldig engasjert mannskap som er flink å finne og fangste fisk. Men dessverre har internasjonale forhandlinger og vær situasjon gjort det vanskelig de siste månedene. Men fisket ser ut til å løsne nå.

Renate Kalvø Gustad, Orfjord

Hvordan oppleves regjeringens kvotemelding for din bedrift?

Orfjord AS har de hatt fokus på å bygge opp et bredt spekter av fiskekvoter. Vi har både evigvarende kvoter og strukturkvoter (som har begrenset levetid).

Vi satte tidlig mål om å skaffe evigvarende kvoter i ulike fiskeslag. Bedriften har gjennom investeringer de siste 20 årene, sikret seg tilgang til fiske på ulike fiskeslag. Sparebank 1 har vært aktivt med for å muliggjøre oppkjøpene.

Kvotemeldingen gir signal om at strukturkvotene skal gå tilbake til den flåtegruppen de opprinnelig hørte til etter 20 år. Da vil noe av våre kvoter gå tilbake til felleskapet. Samtidig som at mengden fisk vil øke på de evigvarende kvotene.

Hva er dine forventninger til 2025 (bemanning, omsetning og lønnsomhet)?

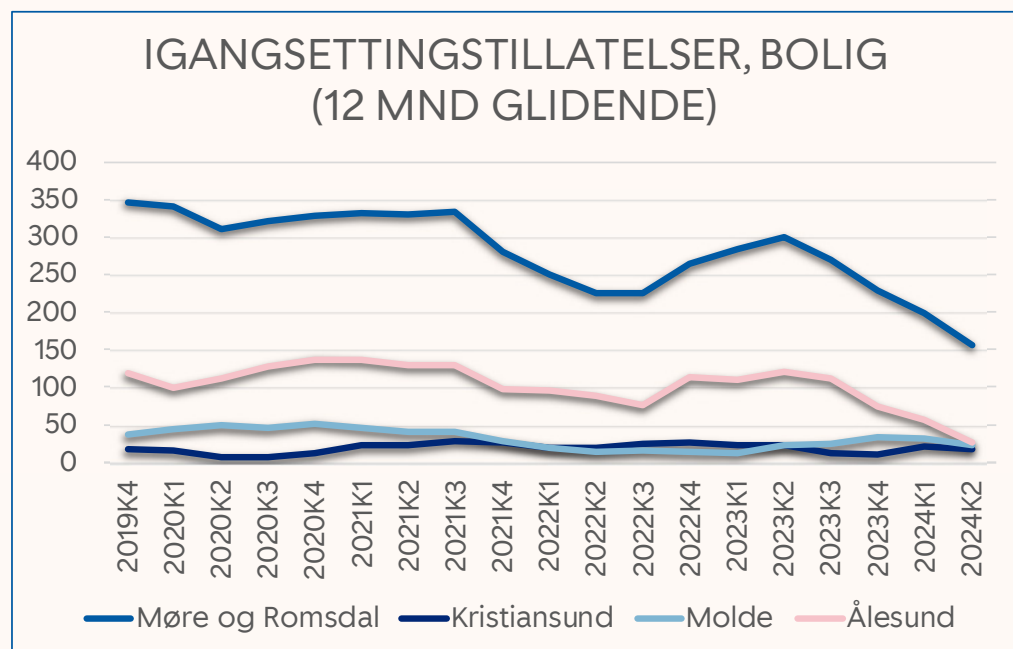
Våre forventninger for 2025 er å fiske mest mulig, til best mulig pris og kvalitet. Det er en stor nedgang i fangstvolum på torsk, samtidig så er prisen på makrell og sild høye, noe som kan kompensere for nedgang i inntekt for torskefiske.

Vi ser frem til nedgang i renteutgifter, og en stabil driftssituasjon fremover. Orfjord driftes med ett lokalt mannskap, hvor alle bor på Averøy. Vi velger i 2025 og utvide med en ansatt om bord i fiskebåten. Vi er veldig fornøyde med å kunne rekruttere inn enda en «P-kaill» på laget.

Bransjedykk: Bygg og anlegg

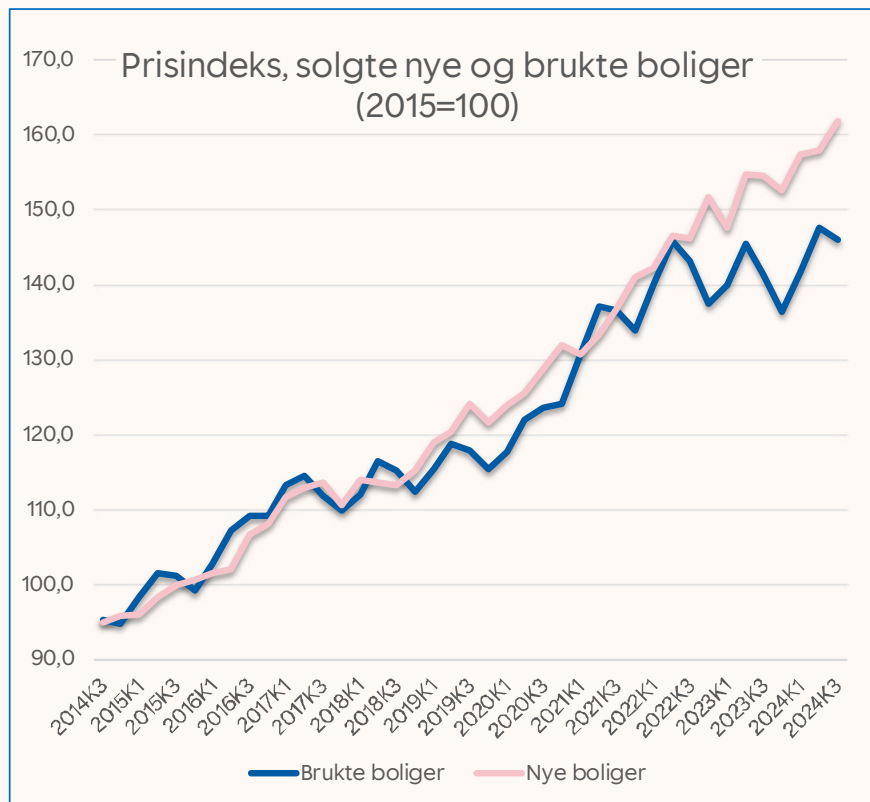
Nedgang i byggenæringen

Kilde: Statistisk sentralbyrå, september 2024 (Bearbeidet av SpareBank1 Nordmøre)⁷

- Nasjonalt: aktiviteten i bygge- og anleggsnæringen falt i 3. kvartal 2024⁸
 - Produksjonsaktiviteten gikk ned fra 2022 til 2023, og nedgangen har fortsatt i 2024. Oppføring av bygninger faller mest.
- Antall igangsettingstillatelser for nye boliger faller på landsbasis, og i Møre og Romsdal er nedgangen betydelig⁷.
 - Tendensen er særlig tydelig i Ålesund. Tall for Møre og Romsdal viser også en stigende trend for antall konkurser i byggenæringen⁹.
- Igangsettingstillatelser for næring faller, men mindre i Møre og Romsdal enn nasjonalt
- Anlegg mindre påvirket av nedgang

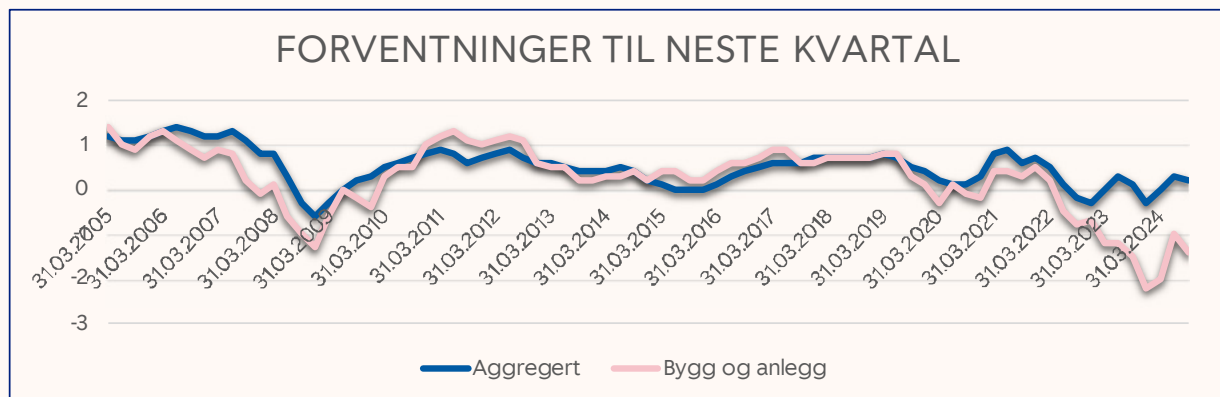
Prisutvikling på nye og brukte boliger

Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2024 (bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)^{21, 22}

- Byggekostnadsindeks SSB – Enebolig av tre
 - Byggekostnadsendring på 35% siste 5 år, dvs. byggekostnad på 6 mill i oktober 2019 har i oktober 2024 en byggekostnad på 8,1 mill²³
- Byggekostnadsindeks SSB – Boligblokk
 - Byggekostnadsendring på 25,7% siste 5 år, dvs. byggekostnad på 6 mill i oktober 2019 har i oktober 2024 en byggekostnad på 7,5 mill.
- Vil bruktboligprisene komme etter fra det tidspunkt Norges Bank reduserer styringsrenten?

Fortsatt negative forventninger i bransjen

Kilde: Norges Banks regionale nettverk, 12.09.2024 (Bearbeidet av SpareBank1 Nordmøre)¹

- I tråd med bakteppet er det også bedriftene innen bygg- og anlegg som rapporterer om de mest negative forventningene til neste kvartal i Norges Banks regionale nettverk.
- Solgte nye boliger i Møre og Romsdal er imidlertid opp 19 % siden i fjor¹⁰

”

Vår region har de siste 2 årene vært preget av store prosjekter som har gjort at de fleste har hatt nok å gjøre. Vi ser at pengene er dyre for tiden, der både det offentlige og private næringsliv må gå flere runder for å få regnet hjem prosjektene. Selv om det forsvindt er flere prosjekter ute i markedet, så gjenstår det å se hvor mange som skal gjennomføres i 2025. Vi tror nok derfor aktiviteten kommer til å gå ned i 2025 sammenlignet med 2023 og 2024. Det som kan dra dette andre veien/bedre aktiviteten, er at det er under planlegging flere store prosjekter både i privat og offentlig sektor, som kan endre dette bildet allerede fra slutten av 2025. Vi spår uansett at det vil være ganske bra aktivitet her om man ser mot 2026/2027.

Eskild Røsand, Betonmast Røsand AS

Bygg og anlegg- tett på

Eskil Røsand, Betonmast Røsand AS

Hvordan vil du oppsummere 2024 for din bedrift?

Betonmast Røsand har i 2024 hatt flere store prosjekter under utførelse. Vårt geografiske nedslagsfelt er for så vidt ganske vidt, men de største prosjektene har vi hatt vårt hjemmemarked (Nordmøre og Romsdal). Blant annet har vi overlevert flere viktige prosjekter i 2024 som f.eks Campus Kr.sund, ny prosessfabrikk for GC Rieber samt flere prosjekter på Vestbase. Overordnet er vi godt fornøyd med 2024 og aktiviteten vi har hatt gjennom året. Vi synes også det er veldig kjekt at vi som lokal aktør er med å konkurrerer om de mest spennende prosjektene i vår region, noe som både utvikler oss som bedrift men også våre ansatte som gis muligheter til å vokse videre her lokalt.

Hvordan vurderer du aktiviteten innen bygg og anlegg i regionen, sett fra deres ståsted?

Vår region har de siste 2 årene vært preget av store prosjekter som har gjort de fleste har hatt nok å gjøre. Vi ser at pengene er dyre for tiden, der både det offentlige og private næringsliv må gå flere runder for å få regnet hjem prosjektene. Selv om det for så vidt er flere prosjekter ute i markedet, så gjenstår det å se hvor mange som skal gjennomføres i 2025. Vi tror nok derfor aktiviteten kommer til å gå ned i 2025 sammenlignet med 2023 og 2024. Det som kan dra dette andre veien/bedre aktiviteten, er at det er under planlegging flere store prosjekter både i privat og offentlig sektor, som kan endre dette bildet allerede fra slutten av 2025. Vi spår uansett at det vil være ganske bra aktivitet her om man ser mot 2026/2027.

Hva er dine forventninger til 2025 (bemanning, omsetning og lønnsomhet)?

Omsetningsmessig tror vi på en utflating og mulig også en liten nedgang i omsetning målt mot 2024. Vi tror likevel ikke på en reduksjon av antall ansatte i 2025, men ser faktisk heller mot å øke antall ansatte for å imøtekomme etterspurt kompetanse, nye EU krav, innovasjonsmuligheter osv. Vi håper og tror lønnsomheten skal holde seg på et akseptabelt nivå også i 2025.

Bransjedykk: Bil

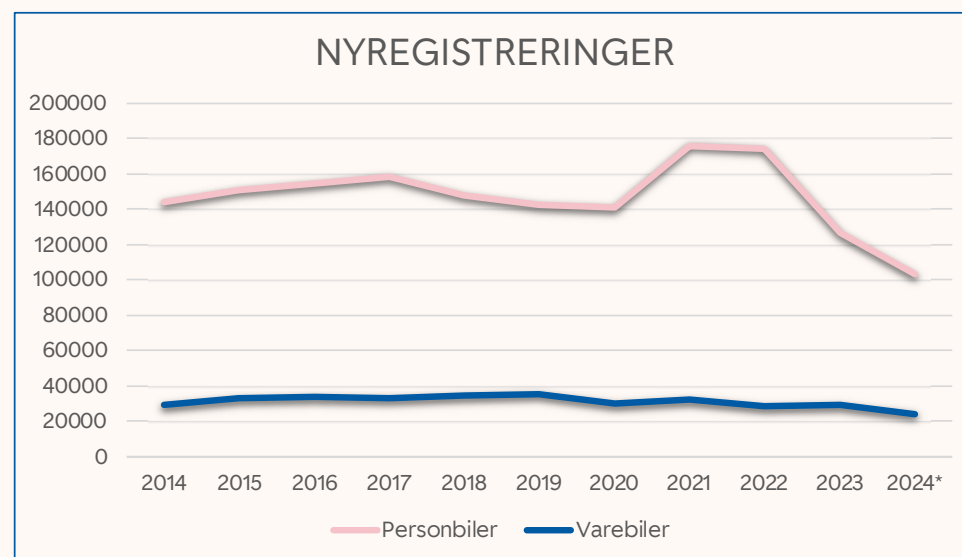
Bedring i bilbransjen?

- 4500 personbiler registrert i Møre og Romsdal i år, en nedgang på 8,4 % siden samme tid i fjor¹¹
- 2023 var også et tøft år for bilforhandlerne, med en nedgang i nyregistreringer på nesten 30 % fra 2022
- Bilene beholdes litt lenger, og også antall eierskifter på brukte biler har gått ned om lag 3 % siden i fjor.
- Gjennomsnittlig alder på bilparken i Norge har steget fra 10,8 år i 2020 til 11,3 år ved utgangen av 3. kvartal i år.
- Levetid for bil ligger mellom 15 og 20 år, og for å opprettholde dagens bilpark kreves et årlig salg mellom 150 000 til 200 000 biler. Nybilsalget de siste årene har ligget under dette nivået
- De siste månedene har utviklingen vært positiv, og i september og oktober 2024 er antall nyregistreringer nesten 20 % høyere i Møre og Romsdal enn i samme periode året før. Den videre utviklingen i antall nyregistreringer fremover avhenger imidlertid av kontraktsinngangen hos forhandlere fremover.
- Nasjonalt: 30% flere nyregistreringer i oktober sammenlignet med fjoråret

”

Vi opplever at bil ikke er et luksusgode i våre regioner, men mer som en nødvendighet for å få hverdagen til å fungere - og forventer en gradvis bedring i nybilmarkedet gjennom 2025, rentenedsetting eller ikke

Idar Slatlem, Slatlem AS

Kilde: OFV Registreringsstatistikk, *tom. oktober 2024 (Bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)¹¹

Bilbransjen- tett på

Hvordan vil du oppsummere 2024 for din virksomhet?

Selv om markedet har vært krevende, så har 2024 vært et hektisk år for Slatlem hvor vi har integrert nye lokasjoner i Trøndelag og Innlandet i konsernet. Det pågår en konsolidering i bransjen – og vi har rigget oss for fremtiden.

Hvordan vil du beskrive bruktbilmarkedet?

Bruktbilmarkedet har holdt seg godt gjennom 2024. Redusert tilgjengelighet på biler har krevd fokus, men har også bidratt til å opprettholde marginer.

Hvordan vil du beskrive nybilmarkedet?

Nybilmarkedet har vært krevende gjennom 2024, med lav etterspørsel samt kampanjer og prisavslag som har redusert marginer. Vi ser en klar dreining i etterspørsel etter mer prisgunstige modeller.

Hvilke forventninger har dere til neste år?

Vi opplever at bil ikke er et luksus gode i våre regioner, men mer som en nødvendighet for å få hverdagen til å fungere - og forventer en gradvis bedring i nybilmarkedet gjennom 2025, rentenedsetting eller ikke. For Slatlem spesielt har vi nye modeller som er på vei ut i markedet og som vil øke vår markedsandel. Bruktbiler, av de etablerte merkene, vil selge godt også i 2025.

Idar Slatlem, Slatlem AS

Bilbransjen- tett på

Hvordan vil du oppsummere 2024 for din virksomhet?

2023 ble et krevende år for oss og vår bransje. Store økninger på kostnader der lønn, finanskostnader og husleie var de største driverne. Endringen i markedet ble ekstra merkbar for oss da vi samtidig jobbet mye med strukturelle endringer ved å tilpasse anlegg og slå sammen virksomheter både i Ålesund og i Molde. Resultatet ble negativt men noe bedre enn markedsforholdene skulle tilsi, pga gode ordreserver til levering fra 2022.

2024 har noe redusert topplinje så langt, men et høyt fokus på bedre kvalitet og effektivitet gjør at bruttofortjeneste er noe opp. Fortsatt en kostnadsøkning fra fjorår, men moderat i år. Kontraktsinngangen er ca 10% opp fra fjorår, slik at underliggende drift er i noe bedring.

Hvordan vil du beskrive bruktbilmarkedet?

Bruktbilmarkedet er fortsatt godt, men med noe prispress fra gode nybil tilbud. Eldre biler og gjerne fossile har størst etterspørsel og holder seg ekstra godt i pris.

Enkelte opplever at det er vanskelig å skaffe bruktbil, vi har god tilgang på nyere brukt pga store leveranser til bilutleie.

Vi ender på mellom 2900 og 3000 kontrakter totalt.

Hvordan vil du beskrive nybilmarkedet?

Vi har en sterk modellportefølje med Ford varebil nå og har økning i det segmentet. Ny personbil er fortsatt veldig konkurranseutsatt. Norge er et viktig leveringsmarked på elbiler, for å møte CO2 krav for fabrikkene på Europa nivå. Det er derfor et for bransjen ulønnsomt leveringspush på nye elbiler i Norge. Det gjenspeiler også våre marginer. Virkelig kjøpers marked nå.

Hvilke forventninger har dere til neste år?

Anslår økning i personbil markedet fra 125.000 til 135.000 neste år (8%) og i tillegg en økt markedsandel for Ford.

Inkludert nytt selskap i porteføljen antar vi 3800 bilkontrakter neste år.

Terje Sildnes, Auto 8-8

Bransjedykk: Varehandel

Noe lavere forventning i varehandel

- Forventningene til neste kvartal er noe ned blant varehandelsbedriftene i Norges Banks regionale nettverk¹
- Etter noen kvartaler med synkende investeringer i detaljhandelen er trenden nå stigende¹²
- Virke forventer at prisveksten vil gå ned, og at veksten i større grad vil drives av volum¹³
 - Forventning om vekst på 5%, opp ett prosentpoeng fra 2023.

”

Vi forventer at kjøpesentrene vil fortsette å levere gode tall også neste år, og den antatte reallønnsveksten vil bidra positivt. Vi har altså et optimistisk syn på inntektssiden, men kostnadsnivået bekymrer oss. De høye kostnadene legger press på lønnsomheten både for oss og våre leietakere, og vi er derfor avhengige av at omsetningsveksten holder seg, eller at kostnadene reduseres. Vi forventet tidligere at de første rentenedsettelsene snart ville komme og gi en viss lettelse i kostnadstrykket, men nå ser det ut til at de kan la vente på seg.

Lars Ove Løseth, Alti Forvaltning

Varehandel- tett på

Hvordan vil du oppsummere 2024 for Aurora Eiendoms Alti Forvaltnings kjøpesentre?

Samlet for 2024 har aktiviteten i kjøpesentrene i Norge vært god, og vi opplever vekst i både besøk og omsetning. Fram til og med oktober har vår kjøpesenterportefølje hatt en omsetningsvekst på 3,7%, som er noe over prisveksten i samme periode. Vi ser en positiv omsetningsutvikling i alle regioner, med Midt- og Nord-Norge som skiller seg ut med en vekst på 5,5%.

Lars Ove Løseth, Alti Forvaltning

Hvordan vurderer du aktiviteten innen varehandelen, sett fra deres ståsted som kjøpesentereier?

Selv om den samlede aktiviteten innen for kjøpesenterhandelen har vært god hittil i år, er det store forskjeller mellom de ulike bransjene i varehandelen. Enkelte sektorer er mer sårbare for endringer i forbrukernes kjøpekraft og står derfor overfor tøffere tider. Utviklingen varierer også innenfor de vanligste bransjene på kjøpesentrene, men hovedsakelig består sortimentet i sentrene av hverdagsvarer fremfor kapitalvarer, som er mer påvirket av økonomiske svingninger. Den solide utviklingen innen kjøpesenterhandel, både gjennom pandemien og dyrtiden vi nå er inne i, gjør at vi fortsatt ser høy etableringsinteresse fra detaljhandelen, og vi har svært få ledige lokaler.

Selv om omsetningsutviklingen generelt sett er positiv, møter både våre leietakere og vi som kjøpesentereier utfordringer med stigende kostnader. Eksempler på dette er høye rentekostnader, betydelige økninger i bygge- og ombyggingskostnader, høy lønnsvekst og økte innkjøpspriser som følge av en svak kronekurs og generell prisvekst.

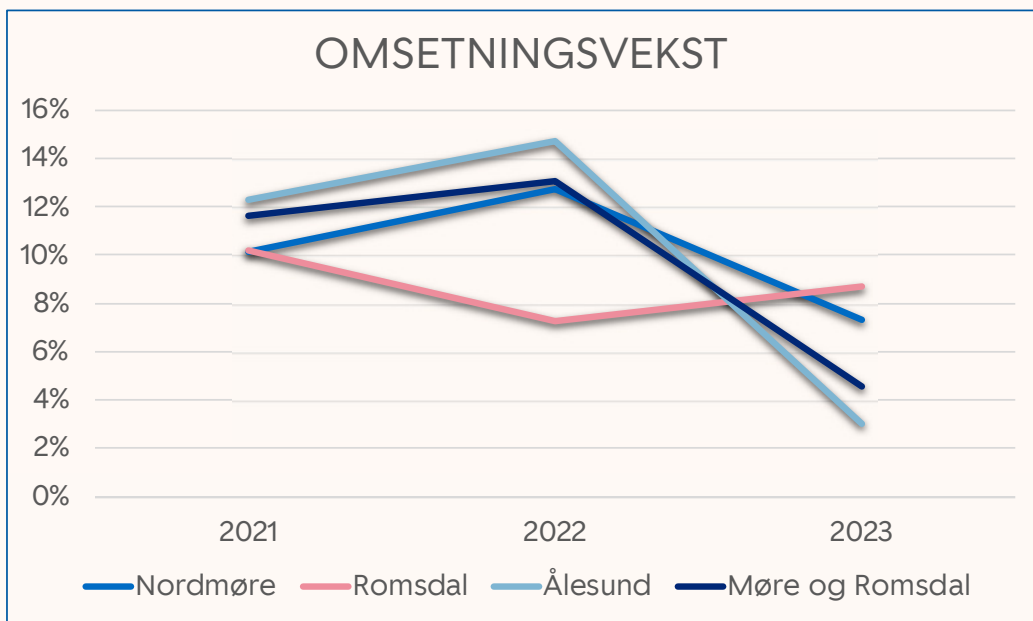
Hva er dine forventninger til 2025?

Vi forventer at kjøpesentrene vil fortsette å levere gode tall også neste år, og den antatte reallønnsveksten vil bidra positivt. Vi har altså et optimistisk syn på inntektssiden, men kostnadsnivået bekymrer oss. De høye kostnadene legger press på lønnsomheten både for oss og våre leietakere, og vi er derfor avhengige av at omsetningsveksten holder seg, eller at kostnadene reduseres. Vi forventet tidligere at de første rentenedsettelsene snart ville komme og gi en viss lettelse i kostnadstrykket, men nå ser det ut til at de kan la vente på seg.

Regnskapsanalyse

Omsetningsveksten går ned

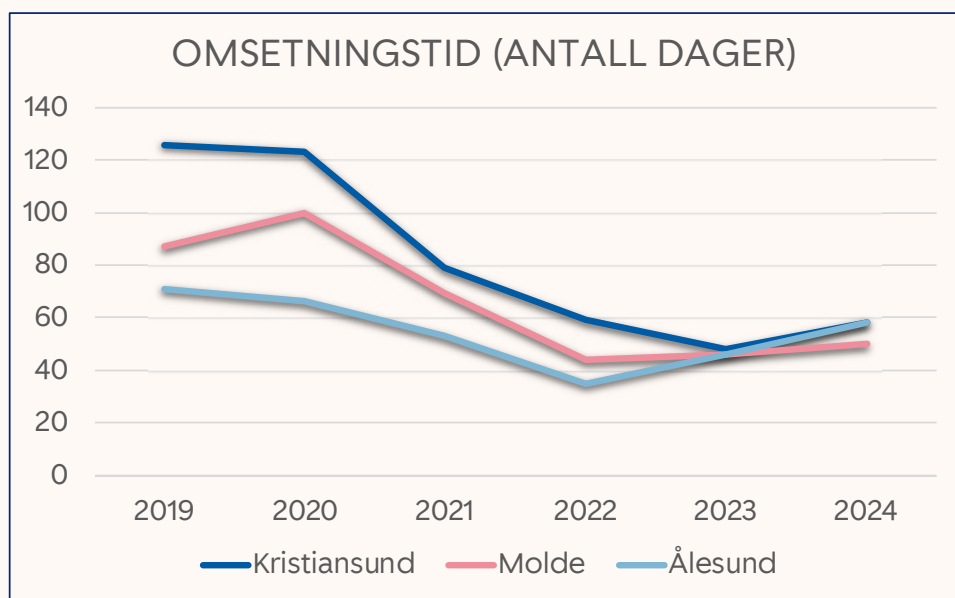
Kilde: Brønnøysundregistrene (Bearbejdet av SpareBank 1 Nordmøre)¹⁴

- Bedriftenes regnskap for 2023 viser at omsetningen økte med 4,6 % fra året før i Møre og Romsdal¹⁴.
 - Romsdalsregionen øker mest i fylket med 9 %,
 - Nordmøre 7%
 - Sunnmøre 3 % omsetningsvekst.
 - I begge disse to sistnevnte regionene er veksten lavere enn i 2022, og nedgangen er størst på Sunnmøre, der veksten er falt med 12 prosentpoeng siden året før.
- Andelen bedrifter med negativt driftsresultat var 24 % i fylket, Romsdal 22 %, Nordmøre 24% og Sunnmøre 26 %.

Bolig og husholdninger

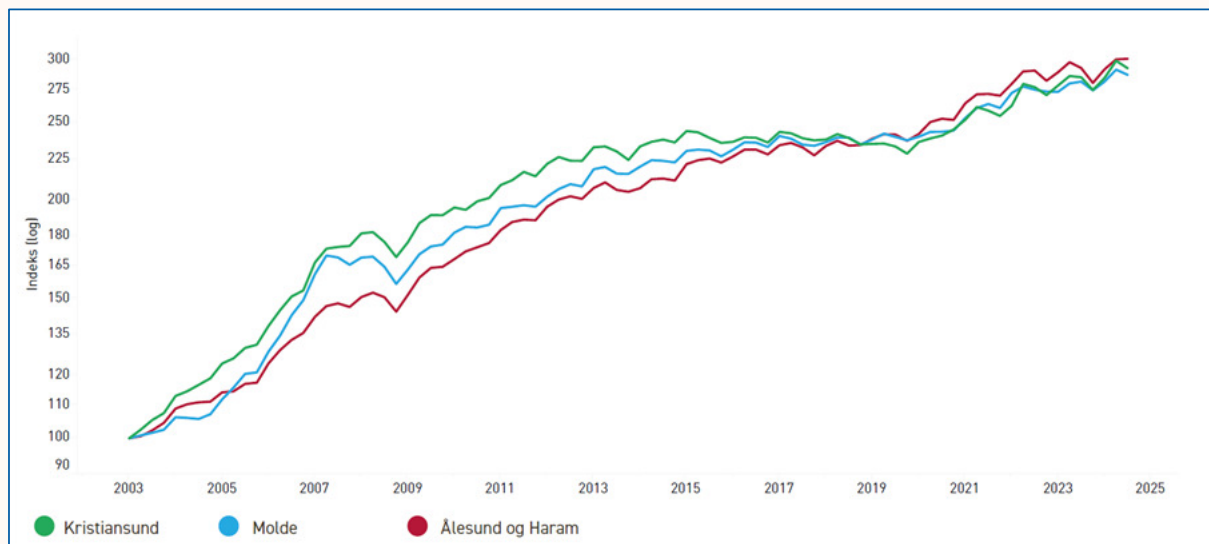
Eiendom

Kilde: Eiendom Norge (Bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)²⁰

- Tall fra Eiendom Norge viser at bruktboligprisene i Møre og Romsdal har steget med 3,2 % i løpet av det siste året, noe under landsgjennomsnittet på 4,1 % ²⁰.
 - Prisveksten i Ålesund, Molde og Kristiansund er på henholdsvis 2,7 %, 2 % og 2,6 %.
- Salgstiden på brukte boliger har en stigende trend, men er fortsatt lavere enn nivået fra 2021
 - I Ålesund har salgstiden økt markant siste år, opp fra 46 til 58 dager. I Molde er salgstidstiden lavere. Både i Kristiansund og Molde er salgstiden på leiligheter gått ned siden samme tid i fjor
- Salg av nye boliger har økt med 21 % i Møre og Romsdal siden i fjor. Til sammenligning er denne økningen 4 % på landsbasis.
 - Igangsetting av ny boligbygging ligger stabilt i Møre og Romsdal sammenlignet med fjoråret, mens man nasjonalt ser en nedgang på 13 %.
- Antall nye igangsettingstillatelser for bolig er gått ned i fylket, og nedgangen er spesielt tydelig i Ålesund⁷

Eiendom i Møre og Romsdal

Prisutvikling i nominell prisutvikling historisk.

Kilde: Eiendom Norge²⁴

Område	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kristiansund	2 %	-1 %	1 %	-1 %	-2 %	3 %	7 %	6 %	3 %	3,9 %
Molde	3 %	2 %	1 %	0 %	1 %	1 %	7 %	6 %	1 %	3,4 %
Ålesund og Haram	6 %	3 %	1 %	1 %	2 %	4 %	8 %	6 %	2 %	2,6 %
Distriktene i Møre og Romsdal	5 %	2 %	2 %	1 %	1 %	2 %	8 %	7 %	3 %	2,2 %

Årlig prisutvikling historisk i prosent. Tabellen viser prisene relativt til året før.

Eiendom i Møre og Romsdal

Fordeling kvadratmeterpris

Område	10%	25%	50% (median)	gjennomsnitt	75%	90%
Kristiansund	16 679	20 647	26 692	27 787	31 776	38 452
Molde	20 677	26 770	33 426	34 624	42 089	50 432
Ålesund og Haram	22 846	30 983	38 143	39 064	47 423	54 196
Distriktene i Møre og Romsdal	10 240	16 326	23 604	24 953	32 871	40 214

Fordeling totalpriser

Område	10%	25%	50% (median)	gjennomsnitt	75%	90%
Kristiansund	1 400 000	1 802 254	2 704 682	2 971 140	3 707 500	4 594 680
Molde	2 096 621	2 537 625	3 175 000	3 606 360	4 345 000	5 865 000
Ålesund og Haram	1 848 741	2 457 740	3 183 000	3 604 946	4 200 000	5 900 000
Distriktene i Møre og Romsdal	1 400 000	2 100 000	2 850 000	2 967 489	3 635 000	4 650 000

Kilde: Eiendom Norge²⁴

Boliglånssetterspørselen litt opp

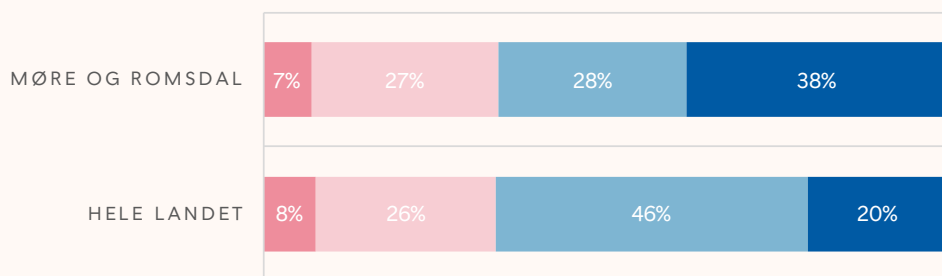
- Norske husholdninger har høy gjeld i forhold til inntekt.
 - Siste to årene har lavere kredittvekst og økt inntektsvekst bidratt til reduksjon av gjeldsbelastningen¹⁵
 - Bankene rapporterer nå en liten økning i tredje kvartal. Forventningen er at etterspørselen etter boliglån vil holde seg stabil i fjerde kvartal.
- I personmarkedet har andelen lån med betalingslettelser (eks. avdragsfrihet, rentefri periode og forlengelse av løpetid) økt svakt til 0,7 prosent av utlånsvolumet det siste året¹⁷
- Samlet sett lå den misligholdte andelen av utlånsvolumet i personmarkedet på 0,8 % ved utgangen av andre kvartal, noe høyere enn på samme tidspunkt i 2023¹⁸
 - Dette inkluderer imidlertid forbruksgjeld og Kredinor rapporterer om en nedgang i antall boliglån til inkasso de siste månedene¹⁹.

Folk er noe mer bekymret, men samtidig optimistiske

1 av 3 er bekymret
for økonomien

ER DU BEKYMRET FOR DIN PRIVATØKONOMI?

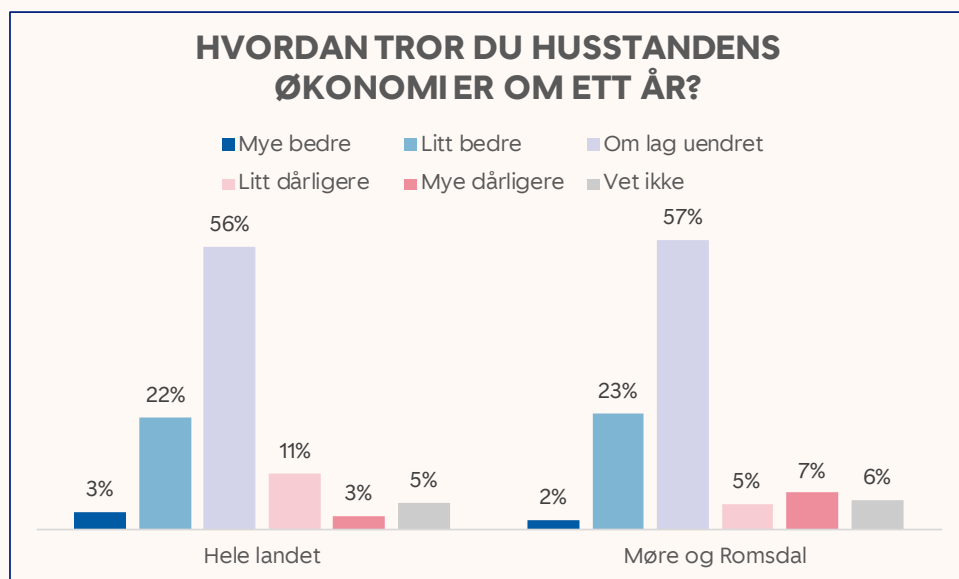
■ Ja, jeg er svært bekymret
■ Ja, jeg er ganske bekymret
■ Nei, jeg er ikke noe særlig bekymret

Kilde: SpareBank 1 Forbrukerundersøkelse (Bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)²⁵

- Husholdningene er en viktig brikke i det økonomiske bildet og i SpareBank 1s forbrukerundersøkelse oppgir en tredjedel at de er bekymret for privatøkonomien²⁵.
 - Dette er en økning fra 26 % i mai i år, og de som har høye boliglån er mest bekymret.
 - Særlig høye matpriser, uforutsette utgifter og høye renter
- Sju av ti oppgir at de har gjort tiltak for å håndtere stigende priser og økte renter.
- I løpet av det siste året oppgir 33 % at de har mindre økonomisk buffer nå enn på samme tid i fjor. Samtidig har 22 % økt sin buffer.

Flertallet forventer uendret eller bedre økonomi

Kilde: SpareBank 1 Forbrukerundersøkelse (Bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre)²⁵

- Husholdningene har blitt klart mer optimistiske de siste par årene.
 - For to år siden forventet hele 47 % at husstandens økonomi ville bli dårligere
 - I 2023 forventet 28 % dårligere økonomi
 - 14 % forventer nå at økonomien blir dårligere²⁵
- Boliglånskunder er mest positive, spesielt de som har høye lån. Unge voksne i alderen 25-34 år er også mer optimistiske enn snittet.

Oppsummering

Ledigheten er fortsatt lav, robust husholdningsøkonomi, men rentekutt er trolig utsatt

Det er stor variasjon mellom bransjer og regioner. Region Nordvest mest positiv i landet

Positivt innen olje og gass og eksport eks. havbruk, mer bekymring i bygg og anlegg.

Omsetningsveksten i bedrifter i Møre og Romsdal er noe ned i 2023 (lavere vekst enn 2021 og 2022)

Eiendomsprisene i fylket stiger, men omsetningstiden er litt opp. Bankene forventer noe økt etterspørsel etter boliglån. Husholdningene har stigende positive forventninger til økonomien

Kilder

1. [Norges Bank \(2024\) Fortsatt vekst, men store forskjeller. Regionalt nettverk 3:2024](#)
2. NHO (2024) [Nøkkeltall om næringslivet i Møre og Romsdal](#).
3. Norges Sjømatråd (2024) [Nøkkeltall](#)
4. Nyrud, Thomas; Iversen, Audun; Bendiksen, Bjørn Inge; Robertsen, Roy; Steinsbø, Silje (2023) Sjømatnæringens ringvirkninger – Verdiskaping og ringvirkninger fra norsk sjømatnæring for 2022. Nofima Rapport 27/2023
5. Statistisk sentralbyrå (2024) [Sysselsetting, registerbasert](#)
6. Iversen, Audun; Nyrud, Thomas; Bendiksen, Bjørn Inge; Robertsen, Roy; Steinsbø, Silje; Jensen, Helene Skjønhal (2024) Leverandør til sjømatnæringen – En oversikt over norske leverandører til sjømatnæringen. Nofima Rapport 27/2024
7. Statistisk sentralbyrå (2024) [Få byggetillatelse til nye boliger i 3. kvartal 2024](#)
8. Statistisk sentralbyrå (2024) [Bygge- og anleggsaktiviteten falt i 3. kvartal 2024](#)
9. Statistisk sentralbyrå (2024) [Opna konkursar, etter konkurstype og næring](#).
10. Boligprodusentene (2024) [Svært lav boligbygging](#)
11. OFV Registreringsstatistikk (2024) [Registreringsstatistikken](#)
12. Statistisk sentralbyrå (2024) [Fortsatt økte investeringer i detaljhandelen](#)
13. Virke (2024) [Prognoser for norsk detaljhandel 2024](#)
14. Regnskapsdata hentet fra Brønnøysundregistrene, bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre
15. Finanstilsynet (2024) [Finansielt utsyn – juni 2024](#)
16. Statistisk sentralbyrå (2024) [Gjeldsveksten fortsatte å stige](#)
17. Norges Bank (2024) [Utlånsundersøkelse: Økt etterspørsel etter fastrentelån. 3/2024](#)
18. Finanstilsynet (2024) [Tap og misleghold i banker per 30. juni 2024](#)
19. Kredinor (2024) [Kreditor innsikt #3/2024](#)
20. Eiendom Norge (2024) Boligprisstatistikk. Bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre
21. Statistisk sentralbyrå (2024) [Prisindeks for nye boliger](#)
22. Statistisk sentralbyrå (2024) [Prisindeks for brukte boliger](#)
23. Statistisk sentralbyrå (2024) [Byggekostnadsindeks for bustader](#)
24. Eiendom Norge (2024) Eiendom Norges boligprisstatistikk. REGIONSRAPPORT K3 2024: Vestlandet
25. SpareBank 1 Forbrukerundersøkelse. Utført av Respons Analyse i perioden 28. august – 3. september 2024 med et landsrepresentativt utvalg på 1150 personer. Bearbeidet av SpareBank 1 Nordmøre.
26. Statistisk sentralbyrå (2024) [Kredittindikator](#)
27. Statistisk sentralbyrå (2024) [Konsumprisindeksen](#)

SpareBank
NORDMØRE

Bank
Eiendom
Regnskap

 Markedstemp

